

Крайова Пластова Старшина Канади

**Вишкіл Впорядників
УШО
КВІ**

2011

Вишкіл Впорядників УПЮ

ЗМІСТ

ВСТУП

Підхід до організування ..... ст. 5

А. ЦІЛЬ ПЛАСТУ

- I. Що таке Пласт ..... *Довідник* ст. 1-3, 5-20
- II. Уривки з Великої гри ..... ст. 10
  - Світогляд Пластуна ..... ст. 12
  - Вартості – одна версія ..... ст. 14
  - Як передається вартості ..... ст. 16
  - Передання вартостей у стадіях ..... ст. 17
- III. Самовиховання (а) ..... *Довідник* ст. 136-137
  - (б) ..... ст. 18– 20
  - Самодисципліна ..... ст. 21
- IV. Плекання вміння ..... ст. 24
  - Провідництво
    - (а) ..... *Довідник* ст. 125 – 134
    - (б) Провідники в суспільстві ..... ст. 25
      - Підхід до провідництва ..... ст. 26
      - Спілкування ..... ст. 27
      - Мотивація ..... ст. 28
      - Ролі учасників групи ..... ст. 29

Б. ЛЮДИ

- V. Виховник у Пласті ..... ст. 32
  - Якості, вміння, знання. .... ст. 33
  - Пластовий виховник. .... ст. 35
  - Мазлова піраміда людських потреб ..... ст. 36
  - Потреби виховника ..... ст. 37
- VI. Всебічний розвиток. .... ст. 38
  - Розвиток особистості (УПЮ) ..... ст. 39
  - Потреби доростків ..... ст. 41
  - Завдання виховника щодо потреб УПЮ ..... ст. 42
  - Потреби юнацтва і роля провідника ..... ст. 43

В. ЗАСОБИ

УІІ.	Програма	<i>Довідник</i> ст.135
	Проби УПЮ (а)	www.plast.ca , <i>Довідник</i> . ст. 138-143
	Довідник і проби	ст. 46, www.plast.ca
	Проби і Ігри	www.plast.ca
	Пластові вмілості (а)	www.plast.ca
	(б)	<i>Довідник</i> ст. 144-147
УІІІ.	Сходини	<i>Довідник</i> ст. 90-96
	Плянунання	<i>Довідник</i> ст. 96-98, 183, 208-209
	Безпека	ст. 57
ІХ.	Життя в природі	
	Чому йти в природу	<i>Довідник</i> ст. 171-173
	Потрібна підготовка	<i>Довідник</i> ст. 174-186
	Вогники і ватри	<i>Довідник</i> ст. 187-191
	Табори <i>Довідник</i>	ст. 192-196
	Безпека <i>Довідник</i>	ст. 176-178
Х.	Церемоніяли	ст. 59
ХІ.	Метода “Навчальні ігри”	ст. 61
	Приклади навчальних ігор	www.plast.ca
ХІІ.	Література	www.plast.ca

Г. ВИДИ ПЕРЕДАННЯ

Піраміда навчання	ст. 64
Види передавання	ст. 65 – 67

Г. ЗАНЯТТЯ НА ВИШКОЛІ

Приклади занять на вишколі.	ст. 70
Майстерня – розвиток особистості	ст. 72
Вартості – заняття з юнацтвом	ст. 73– 78
Майстерня – провідництво	ст. 79 – 87

Д.

Передумови	ст. 90– 95
PDF	ст. 96

Вишкіл впорядника УПЮ в Канаді

Підхід до організування

Питання для організаторів вишколу

1. Що потрібно покрити у підставовому вишколі – які є потрібні підставові матеріали? (Див Зміст)
2. Хто є учасниками?
  - Який формат їм відповідний?
  - Що можна включити у передумови?
  - На скільки потрібно вглиблюватися в поодинокі теми?
  - Який спосіб передавання найкраще забезпечить задержання матеріалу?
3. Домовлення з прелегентами
  - Провід разом з прелегентами домовляються:
    - до точок кожної теми, що їх конечно покрити (див. цілі поодиноких точок матеріалу)
    - до загальних рис методики передачі (див Види передавання)
  - Прелегенти повинні бути свідомі цілості матеріалу
  - Прелегенти:
    - по своїому передають матеріал своєї теми
    - Дотримуються загальних рис домовленої методики

I. Роди вишколів у Канаді

(а) Часом

- Є вишкіл для старших, тих що давно відійшли або для батьків, які не пластували, але хочуть включитися у виховну дію. Для них потрібно трохи відмінний вишкіл.
- Є дошкіл – семінар для батьків, які хочуть познайомитися з Пластом, щоб краще допомогти своїм дітям. Для цього є окрема програма.

(б) Найчастіше

- Є вишкіл для тих, що з молодих літ пластували: понад 18-років, головню студенти університетів або молоді професійні люди.
- Ці учасники не мають часу або не є готові присвятити цілий тиждень на вишкіл виховника.
- Вони перейшли новацтво і юнацтво. Багато відбуло новацький вишкіл і були братчиками або сестричками. Отже в теорії вони приїжджають зі знанням великої частини матеріалу. Тому:
  - Частина потрібного матеріалу покрита у передумовах.
  - Частина потрібного матеріалу згадана побіжно.
  - Вишкіл триває два і пів дня. (25 годин зайнять)

II. Аспекти вишколу для тих, що пластували:

1. Матеріал, що юнацтво (і тим самим виховники) потребують знати. (Ціль Пласту, Програма, Форми занять)
  - У передумовах
  - Вичислино у змісті вишколу
  - Деякі теми покриті на вишколі

2. Матеріал/теорія, що виховникам потрібно знати, щоб бути добрими виховниками.
(Зрозуміння понять: Ціль Пласту в очах УПЮ, Ціль Пласту в очах виховників/дорослих, Світогляд пластуна/пластові вартості, Самовиховання, Розвиток особистості, Якості/вміння/знання/зрозуміння виховника, Безпека)

- Теми представлені прелегентами (Конкретна програма)
- Матеріали роздані на вишколі
- Подані адреси до матеріалів на інтернеті.

3. Пластові засоби – їх вартість, як вживати, як переводити:

(Форми зайнять: сходи, церемоніали, життя в природі (прогулянки, таборування), вогники і ватри. Частина програми: проби, вмілості)

- Деякі аспекти тем представлені прелегентами
- Подані джерела матеріалів
- Деякі матеріали роздані на вишколі
- Подані адреси до матеріалів на інтернеті. (Проби, вмілості, правильники, деякі матеріали, як Юнак для виховників тощо)

4. Приклади методики, як успішно працювати з молоддю.

(Як передається вартості, Метода “Навчальні гри”, деякі приклади цікавих зайнять чи ігор для передання знання)

- Демонстрування під час представлення матеріалу прелегентами.
- Матеріали роздані на вишколі
- Майстерня гутірок: переведення підготовлених гутірок у групах 3 або 4
- Виконання завдання під час вишколу: напр. пляни праці

5. Кілька тем переплетені у більшості темах представлених прелегентами:

- Роля виховника
- Самовиховання
- Плянування
- Українська мова

6. На кінець роля виховника є підсумована.

III. Цілі поодиноких тем матеріалу

(Вишкіл для тих, що пластували.)

A. Щодо цілі Пласту

1. Що таке Пласт

- (а) в очах юнацтва Зміст: цікаві заняття, товариство, чар природи, виклик, вдоволення з досягнень

(б) в очах виховників/дорослих

- Зміст: плекання вартостей, самовиховання, вміння, провідництво, укр. мова

(в) Заключення:

- Пластові зайняття, мусять бути в рамках того, що всі сподіваються
- Успішне пластування, це переведення цілоти програми та підходу – нема скорочень.
- Проблеми треба запобігати

Щодо вартостей

- Зрозуміння джерела пластових вартостей
- Зрозуміння, що хоча підставові принципи не міняються є потреба їх інтерпретувати згідно з розвитком/потребами суспільства даного часу.
- Свідомість, що є довгий список можливих вартостей, що потрібно плекати
- Зрозуміння, як передається вартості
- Приклади ігор/зайнять для передання вартостей в УПЮ

Щодо самовиховання

Передати поняття що:

- Самовиховання це і метода і ціль
- Підставово кожний пластун бере на себе відповідальність за своє виховання, за виконання пластових обов'язків. Йому помагає виховник і пластовий гурт.
- Виховник потребує розуміти аспекти самовиховання:
  - у відношенні до себе
  - у відношенні до юнацтва
- Виховник має плекати самовиховання у себе і юнацтва

Подати приклади ігор/зайнять, що можна переводити з юнацтвом

Щодо провідництва

- Є два аспекти провідництва: *Management* вчимо, *Leadership* плекаємо
- Подати роди провідництва і коли вживати
- Пласт плекає головно демократичного провідника
- Роля виховника як провідника
- Як плекати провідництво в юнацтві (Даємо кожному юнакові чи юначці нагоду розвивати, вправляти свої здібності провідництва чи вони великі чи малі.)

Б. Щодо людей

Щодо виховника

- Дати нагоду учасникам подумати про свої якості і порівняти з ідеалом, тобто кожен повинен застановитися над чим йому потрібно працювати.
- Свідомість, що потрібно вміння бути ментором, провідником, інструктором підставових пластових вмілостей.
- Свідомість, що потрібне знання:
  - матеріялу, який юнацтво має знати
  - матеріялу/теорії, щоб бути добрим виховником.

Щодо якостей юнацтва

Передати учасникам:

- Зрозуміння потреб родів потреб/якостей доростків
- Зрозуміння виявів якостей позитивних і негативних
- Зрозуміння, що є стадії росту і потреба заохочувати до постійно вищого рівня (головно звертати увагу на духовні потреби)
- Зрозуміння, що є ріст щодо відношення до довкілля (родина, приятелі, школа/Пласт, суспільство)
- Зрозуміння ролі виховника:
  - піддержувати/плекати позитивні
  - допомогти юнацтву дати раду з негативними

В. Щодо засобів:

Програма, заняття

- Важливо розрізнити між цілями і засобами (Щоб засіб не ставав ціллю – напр. прогулянка)

Щодо програми

- Подати головні елементи: проби і вмілості
  - Показати вимоги і пояснити де їх можна знайти
- Пояснити підхід до планування програми – роди плянів і розподіл матеріялу
- Подати сугестії щодо джерел матеріялів
- Показати форми здобуття проб чи вмілостей і пояснити де їх можна дістати

Щодо форм зайнять

Сходини –

- Звернути увагу де подані й описані елементи сходин
- Продискутувати які елементи, коли (до якої проби) і хто (виховник чи юнацтво) плянує, підготовляє і переводить

Життя серед природи (прогулянки, таборування):

- на що звернути увагу: цілі, потрібні знання і вміння, підготовка, здобуття заправи, потреба досвіду, безпека, (відповідальність)

Церемоніяли –

- ціль, роди, елементи, підготовка і виконання

Щодо методи

Пояснити загально про “методу”. (В певному сенсі самовиховання, степенування, проби й вмілості чи форми зайнять є методою.)

Особливо звернути увагу на гру (під час всіх тем) і гутірку.

- Пояснити роди ігор, головно “Навчальні ігри”
- Перевести приклади/майстерні гор
- Пояснити – що це гутірка. (Часом моделювати під час передання матеріялу на вишколі.)
- Перевести майстерню гутірок (3 або 4 учасники в групі і один прелегент). Учасники переводять свої підготовлені гутірки, тоді всі в групі аналізують. (Часом можуть повторити, якщо час дозволяє.)

А. ЦІЛЬ ПЛАСТУ

А. ЦІЛЬ ПЛАСТУ

- I. Що таке Пласт ..... *Довідник* ст. 1-3, 5-20
- II. Уривки з Великої гри ..... ст. 10
  - Світогляд Пластуна ..... ст. 12
  - Вартості – одна версія ..... ст. 14
  - Як передається вартості ..... ст. 16
  - Передання вартостей у стадіях ..... ст. 17

- III. Самовиховання (а) ..... *Довідник* ст. 136-137
  - (б) ..... ст. 18– 20
  - Самодисципліна ..... ст. 21
- IV. Плекання вміння ..... ст. 24
  - Провідництво
    - (а) ..... *Довідник* ст. 125 – 134
    - (б) Провідники в суспільстві ..... ст. 25
      - Підхід до провідництва ..... ст. 26
      - Спілкування ..... ст. 27
      - Мотивація ..... ст. 28
      - Ролі учасників групи ..... ст. 29

Уривки з книжки *Велика Гра* Юрія Старосольського

[Заохочуємо прочитати цілу книжку "Велика Гра", Юрія Старосольського, яка віддзеркалює поняття і потреби даного часу, але одночасно підкреслює живучість підставових скавтських/пластових ідеалів. У книжці автор передає певну романтику і поезію пластування. Тут подаємо кілька уривків з книжки, щоб передати хоч кілька думок.]

Бейден-Пауел –

“Скавтінг/Пласт – це Велика Гра. Як у кожній грі – у ній і ціль – в ідеї, і правила гри – в законі, і людина, що грає, і методи тренінгу гри, і – вкінці – стиль гри.”

“... різноманітні гри стали основним засобом пластової виховної методи. Вони сплітаються разом у велику пластову гру, а – далі, для пластуна саме життя стане грою..”

“... якщо кожен гратиме на своєму місці цю нашу гру, настане більший добробут і щастя на світі і настануть вкінці ... умовини миру й доброї волі між людьми.”

“Резолюція Міжнародної Скавтової Ради в Копенгагені в 1924 р. ствердила, що Скавтовий Рух має одночасно національний, міжнаціональний і універсальний характер... Він є національний в тому, що діє через національні організації і виховує для кожної нації корисних і здорових громадян. Він – міжнаціональний в тому, що не признає національних бар'єрів в товаришуванні скавтів. Він – універсальний в тому, що змагає до універсального братерства скавтів усіх націй, кляс чи релігій ...”

“Будь готовий!” – це міжнародний скавтський клич. “Будь готовий сповнити свій обов'язок супроти Бога, Батьківщини, Других, Себе.”

“Я не знаю (скавтської) відзнаки, в яку так сильно й органічно був би вплетений державний герб, як наш тризуб у нашу пластову лелію.”

(Активний патріотизм) ... “Його довели вже українські пластуни в двох світових війнах і в постійних боротьбах в часі поміж ними.”

“(Юнаки) грають, за Його вказівками, Велику Пластову Гру, що вчить практичного чинного патріотизму, любови ближніх та особистого успіху й щастя.”

“Суспільний змісл – це сила, що ставить людину в позитивне відношення до громади... (юнак) думає категоріями гуртка, живе гуртковими амбіціями і несе відповідальність за успіх гуртка... А над гуртком – як спільна амбіція, стоїть свій курінь, свій улад, а далі – завершення – свій нарід.”

“Для пластової системи це дуже характерне: ідеалізм життєвих цілей і реалізм у засобах. “

“Суттєвим шляхом до щастя є вміння давати щастя іншим.

Клич альтруїзму має свій практичний вислів у пластовій ідеї щоденного доброго діла.”

“... основна риса (пластуна) відношення до світа: життєрадісність... пластування вчить вміння, що не кожному дане з природи: вміння радіти, радіти дрібним і великим, гарним, цікавим і веселим – радіти життям.”

“Хто раз став пластуном, залишиться ним на завжди.”

“Молодість це не вік життя – це стан духа.”

“Те, що творить молодість: життєрадісність, розмах, хотіння руху, змагань, а інколи ‘гри з вогнем’, любов сонця, лицарські пориви, життєва ясність, чесність і інколи нерозвага, намагання ‘світ перебудувати’.”

“(пластування) викреслює з життя ‘сірі дні будня’.”

“(Пластун) тренується на доброго громадянина й успішну в житті, щасливу людину.”

“Пластовий стиль життя – це отой скарб, що його носить пластун глибоко в серці. А в кого глибоко в серці скарб укритий, тому ‘радісно всміхається життєва гра’.”

“... В кожній грі є змагання, боротьба з другими, отже нагода для хлопця виявити свій “інстинкт боротьби”. Але ця боротьба в’язана правилами. З них найважливіше: чесна гра ...”

”Отже природа – вітаміна для тіла й духа. Для тіла, бо повітря, сонце, вода, рух – давно визнані основи здоров’я й сили. Для духа, бо любов і пізнання природи й її законів, велич, гармонія і краса натури – дає силу, гармонію і красу духа.”

“Пусти мене, мамо, до табору.”

Табір це – “пізнання країни і природи... але рівночасно ... це може найкращий взір того, як у Пласті виховується юнак сам – і то грою, на громадянина.” Табір це “школа громадського життя.”

“Життя за коротке, щоб було мале.”

“На пластуна вищу ціль – ‘мистецтво’ життя – складаються осяги окремих змагань.”

“Пластова метода вчить знаходити пригодницькі переживання не тільки в незвичайних випадках, але й у самому буденному житті. Вона вчить йти через життя й світ з відкритими очима й вухами, бистро помічати все цікаве, гарне, пориваюче, що всюди є в житті, та не всім відкриті.”

.....
“Виховник – тільки старший, досвідчений брат, друг, що хоче з любови до Пласту і молодших друзів, допомогти їм, поділитись з ними своїм досвідом.”

.....
“Пластова лілея первісно як вістря стріли – це знак, що вказував північ на старовинному компасі. Як серед безкрайого моря, вночі, в мряці надрівник іде певно за компасом до цілі – так пластуна веде його лілейка – відзнака до життєвої цілі.”

“Новак здоровить рукою з двома пальцями випрямленими вгору: це вушка чуйного зайчика, що пригадують – будь чуйний, готовий!”

“В привіті пластунів – три випрямлени пальці пригадують символічно три головні обов’язки пластуна. Пластуни вітаючись, подають собі ліву руку: це символ щирости й братерства, що пливе від серця.”

“Вузлик, яким зав’язують кінці пластової хустки, нагадує обов’язок щоденного доброго діла.”

СВІТОГЛЯД ПЛАСТУНА

Мета Пласту – мето­дою самовиховання сприяти розвитку особистості згідно з пластовими принципами і вартостями. Найважливіша частина пластового самовиховного процесу – формування світогляду базованого на засадах ідейних за­ложень Пласту. Джерело ідейних основ чи пластових принципів це – три головні обов'язки.

Світогляд пластуна – це сукупність внутрішніх переконань або вироблений погляд людини на фізичний і духовий світ, на суспільство, на суспільні процеси й на своє місце й ролі в них. Це вислід особистого процесу самовиховання в рамках пластових ідейних за­ложень. В кожного пластуна його пластовий світогляд буде дещо відмінний, але основа в усіх та сама.

Світогляд проявляється **в дії** в кожній життєвій ситуації, в особистому, родинному, професійному чи громадському житті. Коли людина вибирає щось робити або не робити, вона **виявляє** свої **вартості**. У пластуна ці вартості повинні бути згідні з пластовим світоглядом, з пластовими засадами.

Основні складові прикмети пластового світогляду: духовність, суспільний глузд, життєрадісність і оптимізм, прагнення успіху, естетичний змісл.

Пластовий світогляд визнає **духовість** людини в додатку до матеріальних вартостей. Пластуни вірні Богові й намагаються здійснювати в житті ідеали Правди, Добра і Краси, які охоплені поняттям Бога. Вони ширять правду: цінують науку і знання. Вони виявляють любов до ближнього своїми добрими ділами і вірять що добро, справедливість, добра воля між людьми повинні панувати в спільноті: в родині, пластовій громаді, в суспільності чи між народами. Вони шанують усе створене Богом: дбають про добро людини, інших сотворінь та природи взагалі.

Пластуни шанують **гідність людини**. Вони нікого не понижують, ні до кого не ставляться з погордою, не зважаючи на вік, стать, віровизнання чи расу. Вони не трактують нікого, як предмет своїх пристрастей чи жертву своєї влади. Пластуни готові з усіма співпрацювати; критикують невідповідні вчинки інших, не особу.

Пластуни мають **почуття зобов'язання до спільноти** – тобто відчувають і розуміють свою приналежність до людської спільноти і розуміють та приймають активну ролі в цій спільноті: в родині, в суспільстві, в національній громаді, в державі. Вони приймають на себе співвідповідальність за добро цих спільнот. Пластуни є добрими громадянами, активними членами спільноти, працюють для її добра. В житті пластуни знаходять рівновагу: часом буде переважати праця для особистого добра, а часом для добра спільноти. Пластуни пам'ятають, що кожен член спільноти користує, коли їй добре, а спільнота користує з вартісних одиниць.

У пластовому світогляді – **життєрадісність і оптимізм**, як позитивне відношення до світу, життя, людей і життєвих обставин. Пластуни вміють бачити красу й принаду життя, вміють радіти життям і бути щасливими. Пластуни приймають негоди життя, як завдання великої гри; вони завжди доброї гадки. Любов життя каже пластунам дбати про своє здоров'я, бути цікавими і пізнавати життя й природу.

У пластовому світогляді теж бажання **бути успішним у житті й у праці** своїм власним зусиллям, своїми здібностями, знанням, замилюванням. Це “здорова амбіція” не присипляти тих даних, які маємо від Творця, але розвивати й використовувати їх та стреміти до самовдосконалення. А маючи успіхи, пластуни хочуть бути корисними – вони знаходять рівновагу або злуку між тією

“здоровою амбіцією” себе розвивати й корисною працею для других, для суспільства, для держави. Пластуни міряють свій успіх своїм мірилом, а не виключно мірилом висуненим довіллям. Для них популярність професії чи величина платні не буде найважливішим чинником у виборі свого життєвого шляху.

У пластунів – **естетичний змісл**. Пластуни люблять красу і дбають про неї. Вони відчувають, шукають та плекають її: у природі, у своєму особистому зовнішньому вигляді, у думках і мові, у поведінці, бажаннях, у своєму довіллі, в мистецтві. Вони розвивають відчуття краси і додержуються естетичних норм у своїй поведінці, мові й вигляді.

Пл. сен. Таня Джулинська

Джерело: “Пластовий світогляд”, д-р Юрій Старосольський

Вартості – одна версія

Підготувала Тая Джулинська

Пластуни визнають духовість людини в додатку до матеріальних вартостей. Вартості пластунів впливають з 3-ох Головних Обов'язків Пластуна.

Вірність Богові

Пластуни стримлять до висот:

- Здійснюють ідеали Правди, Добра і Краси
- Працюють над своїм всебічним самовихованням.
- Стараються ставати кращими ніж були.

Пов'язані з поняттям Правди

- Шукають і ширять правду,
- Здобувають знання, науку –
- Живуть за принципом правди , напр. словні, чесні, справедливі, визнають рівноправність

Пов'язані з поняттям Добра

- Творять добро, боряться проти зла і негативності
- “Люблять ближнього, як себе самого”
- Дбають про добро інших сотворінь, рослин і природи.
- Цінять дружбу.
- Дбають про оточення

Обстоюють гідність людини

- Поважають гідність свою та інших
- Ставляться до інших, як до гідних, а не другорядних
- Толерантні до поглядів других (в рамках Божих законів)
- Терпеливі
- Критикують вчинки не особу
- Не принижують

Пов'язані з поняттям Краси

- Вміють бачити і шукають красу
- Вміють радіти життям і бути щасливими, є життєрадісними.
- Цінять гумор.
- Мають позитивне відношення до світу, життя, людей і життєвих обставин – є оптимістичні.
- Любуються красою природи сотвореної Богом
- Шанують і любуються людською естетичною творчістю, мистецтвом,
- Розвивають відчуття краси і додержуються естетичних норм у своїй поведінці, мові й вигляді.
- Моральні, етичні.

Вірність Україні

Існували й існують українці з ідеї, з почуття, з етнічного походження, а тепер і громадяни держави Україна.

- Пластуни дбають про добро української спільноти, чи громадян України чи українців, що живуть поза Україною.
- Вчаться – мови, культури, історії, літератури тощо,

- Пізнають українську спадщину
- Плекають культуру, науку тощо
- Пізнають українську спільноту у всіх її видах і дбають про її добро

Відповідальність за спільноту

Де б пластуни не жили, вони дбають про добро громади, у якій живуть і добро світу загалом.
(гурток, спільнота, держава, світ)

- Знають і плекають громадянські обов'язки
- Знають систему уряду
- Дотримуються законів держави
- Мають почуття зобов'язання до спільноти: готові брати ініціативу і бути провідниками у своєму суспільстві.
- Дбають про мир на світі.
- Працюють щоб підкріпити, підсилити свою громаду.

“Помагати іншим”

Другий обов'язок пластуна “Помагати іншим” впливає з “вірності Богові”

- Виявляють свою любов до ближнього добрими ділами: Помагають де і як потрібно.
- Пластуни віддають свій час або зусилля або річ, щоб допомогти людині, тварині або довкіллю.
- Роблять щоденне добре діло
- Є корисними членами суспільства: виконують свою працю сумлінно
- З охотою готові на добродійну працю без винагороди.

Жити за пластовим законом ...

Пластуни

- Визнають законність (rule of law) * у рамках своїх моральних духовних засад
- Стримлять до самодисципліни.
- Виконують доручення провідників потрібні для користи гурту, організації, чи суспільства, а одночасно співпрацюють з провідниками, щоб оформити і зрозуміти справу
- Словні, сумлінні, точні, ощадні, справедливі, увічливі, братерські й доброзичливі, зрівноважені, корисні, слухняні пластовій старшині, пильні, дбають про своє здоров'я, люблять красу й дбають про неї, завжди доброї гадки.

[*Роди законів/правил: Божі (моральні), державні, інтернаціональні хартії, організацій.]

Інші

Працюють над своїм всебічним самовихованням.

Активні не пасивні

Пластуни живуть згідно з вказівками клича:

- Сильні умом і тілом,
- Красні душею,
- Обережні у плянах і задумах,
- Бистрі у думці й ділах.

ЯК ПЕРЕДАЄТЬСЯ ВАРТОСТІ

1. Прикладом

Людина, яка здобула повагу й довір'я може мати вплив на вартості другої через свої вчинки в щоденному житті. Такими зразками для дітей у ранніх роках це батьки й близька родина. Опісля у юнацькому віці великий вплив мають ровесники. Впродовж життя вплив має та людина, до якої мається повагу. Потенціал позитивного впливу для пластового виховника є дуже великий, якщо він чи вона здобуде собі в молоді повагу й довір'я, а його вчинки віддзеркалюють пластові вартості.

2. Переконанням

Людину тоді можна переконати, що дана вартість чи вартості є корисні, коли вона хоче бути частиною даної групи або суспільства. Переконання може бути інтелектуальне або емоційне. Приклад інтелектуального переконання: пластуни в Канаді ходять до українських шкіл, “якщо ти хочеш бути пластуном, треба ходити до української школи”. Процес переконання заохочує членів передумувати різні вибори для дії. Емоційно можна дати молоді відчуття, якщо їхня поведінка невідповідна й у цей спосіб заохотити до позитивної дії.

3. Винагородженням

На людину можна вплинути, якщо позитивну поведінку нагороджується позитивним відгуком чи нагородою. Це включає: усміх, позитивне наставлення, прихильність, похвала, риси/зірки, відзначки, признання та відзначення. Той хто вживає конкретні нагороди мусить передумати, чи дана нагорода закорінює позитивні вартості чи є ціллю в собі.

4. Аналізою

Є різні способи, якими можна аналізувати вчинки людини. Один спосіб це звернути людині увагу на її непослідовність: одне говорить, друге робить. У цей спосіб кристалізуються вартості. В Пласті зауваження виховників, гутірки, відгук чи обговорення дня на таборі часто протиставлять дію пластунів з пластовими вартостями. Таким чином можна заставити молодь передумати свої вчинки та допомогти їй переконатися, що пластові вартості корисні.

5. Звичками

Вартості також часом виробляються в наслідок певної поведінки впродовж якогось часу – після аналізу своїх вчинків людина приходить до переконання, що варто діяти в певний спосіб. Пластова програма закорінює різні звички, які з часом переходять на вартості. Наприклад, щоденний ранній прорух на таборі стимулює засвоєння вартості дбати про своє здоров'я. Добре діло в новацтві, як звичка переходить на доброзичливість у юнацтві, тоді на добродійну працю в дорослих.

6. Встановленням мети

Більшість хоче, щоби їхнє життя було продуктивне і готові працювати й поводитися згідно з визначеною метою. Корисно допомогти людині приготувати себе до такого життя, яким керують позитивні, моральні вартості. Є різні шляхи до цього. Один може бути творення короткосяжних плянів з визначеною метою. Пласт ставить молоді ряд ступенів у дорозі до повного розвитку. Вплив на встановлення життєвих цілей мають батьки, учителі, приятелі, докільля. Пластові виховники мають завдання допомогти молоді ставити й досягати свої цілі в пластових рамках.

ПЕРЕДАННЯ ВАРТОСТЕЙ У РІЗНИХ СТАДІЯХ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Одна теорія твердить, що є **шість стадій морального розвитку**; у кожній, що інше переконує. Те, що переконує в нижчій стадії, не буде переконувати людину, яка діє у вищій стадії.

- (1) **Кара і послух** – головні діти між 4 і 6 років уважають, що те, за що нагороджують, добре, а те, за що карають, зле. То значить, що кара, як засіб для передавання вартостей нормально не буде ефективна в юнацтві. Тому в Пласті ідеально не повинно бути жадних кар. Якщо потрібно zareагувати наприклад задля безпеки, треба забрати привілеї. (Привілеї не включають потреб, як наприклад харчів.)
- (2) **Взаємна користь** – людина шукає заміни: я зроблю тобі добро, а ти мені. Це типічне для 5 до 7-річних дітей. Таке поняття вартостей можна зауважити часом в юнацтві – гурток гарно поводить, як їх улюблена подруга чи друг присутні, а поводить погано, як їх немає. Завдання виховника тоді допомогти гурткові перейти до вищої стадії.
- (3) **Уживання стереотипів** – моральні рішення базовані на основі, що дана ролі вимагає. Наприклад, хлопець/мужчина або дівчина/жінка поводить в певний спосіб, бо вони уважають, що їхня стать цього вимагає. Це питома доростаючій молоді. Виховник може це використати і представити позитивний модель пластуна чи пластунки. Одночасно варто дискутувати про прикмети популярних стереотипів.
- (4) **Потреба порядку і законів** – якщо не буде точного дотримання законів буде анархія. Більшість дорослих знаходяться в цій стадії морального розвитку. Пласт очевидно заохочує дотримання законів, правил, порядку, але оскільки ідеал вимагає дію згідно зі своєю совістю, треба вважати, щоби правила були справедливі і життєздатні.
- (5) **Поняття соціального контракту** – суспільство/держава має немов контракт зі своїми членами: закони не можуть перечити підставовим вартостям. Наприклад, Конституція США, Канадська Хартія Прав Людини, вичислюють вартості, що їх закони не мають перечити. Для пластунів будь-які правила чи доручення не можуть перечити трьом обов'язкам пластуна.
- (6) **Поняття справедливості** – людина діє згідно зі своєю совістю; поводить так, як хотіла б щоб другі поводитися з нею; є готова платити ціну за непослух законів.
(Кантіанський категоричний імператив)

У Пласті нам треба прагнути найвищого морального розвитку. То значить, що ми повинні підкреслювати підставові позитивні вартості правди, добра і краси та вчити молодь розуміти, які є наслідки і користі життю від таких вартостей для їхнього щастя.

Пл. сен. Таня Джулинська

САМОВИХОВАННЯ

Самовиховання – це процес розвитку своєї особистості, щоб дійти до свого максимального потенціалу. Цей процес є еволюційний та відбувається впродовж життя людини.

В Пласті самовиховання відбувається згідно з **пластовими основами та вартостями**. Отже метою самовиховання в Пласті є розвиток доброї, повноцінної, характерної людини, доброго громадянина.

Процес самовиховання можна поділити на **два аспекти: індивідуальний і суспільний**. Обидва аспекти переплітаються. Людина працює над своїм фізичним, емоційним, інтелектуальним і духовим розвитком та розвитком добрих взаємовідносин.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

Вироблення самоповаги

Людина, що має самоповагу, почуває свою вартість. Вона тоді має позитивний вплив на інших та є вартісним членом суспільства.

Вироблення самодисципліни

Особа, що має самодисципліну, панує над собою. Вона зрівноважена та не потребує зовнішньої контролі.

Вироблення вміння самоаналізи

Людина готова зрозуміти свою поведінку. Вона розуміє свої потреби та зміни в своєму житті.

Розвиток готовності роблення самостійних рішень

Людина, що робить свої рішення, розуміє їх наслідки. Вона бере під увагу зовнішні впливи, але не полягає на них.

Самоздійснення

Людина, що дійшла до стадії самоздійснення, сама бере ініціативу починати дію. Вона не чекає, щоб хтось зробив. Така людина є активною, не пасивною особою. Вона виявляє свій максимальний потенціал даної стадії свого розвитку. Стадію самоздійснення неможливо завершити. Людина постійно намагається до покращення та вищих ступенів самоздійснення.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПОТРЕБИ

Під час процесу самовиховання людини зі завданням впливати на других (той старший друг/подруга, що мають вплив) мусить бути свідомо психологічних потреб другої людини – а саме:

- *почуття **безпеки**,
  - *почуття **любови**,
  - *почуття **приналежності**,
  - *почуття **самовартості**,
  - ***самоздійснення**,
  - *почуття **“душевного спокою”**,
- гармонії з Божим Єством, з природою та світом.

Процес самовиховання їх задовольняє. (Пласт лише одна із суспільних клітин, що допомагають пластунам задовільнити ці потреби.)

СУСПІЛЬНИЙ АСПЕКТ

Людина потребує групи, отже процес самовиховання є двобічний. Людина активно діє не тільки на своє довкілля, але очікує й потребує відгуку на свою дію. Без реакції довкілля, без аналізу дії та її вислідів, не можна говорити про самовиховання.

Рівночасно з розвитком співдії з групою, розвивається почуття співвідповідальності за групу. Людина розвиває своє розуміння приналежності до людської спільноти й потребує активної ролі в ній – тобто людина виробляє почуття зобов'язання до спільноти.

РОЛЯ ВИХОВНИКА В ПРОЦЕСІ САМОВИХОВАННЯ

Виховник, що є свідомий психологічних аспектів самовиховання, може сприяти цьому розвитку. Особливу роль виховник може відіграти щодо суспільного аспекту. В особі виховника є синтеза вартостей різних суспільних груп (наприклад, громада, пластова організація, український народ тощо) і тим саме виховник концентрує і віддзеркалює реакцію суспільства на дію молодої людини. Виховник не відбирає ініціативи, не перебирає сам дії і не накидає своєї opinii. Але виховник може улегшити процес самовиховання через стимул до аналізу дії та самопізнання. Методика та форми залежні від фази самовиховання та від індивідуального чи суспільного аспекту.

Виховник не забуває про свій особистий процес самовиховання та є чутливий до реакції довкілля. Точніше, виховник постійно аналізує свої дії і наслідки тих дій, та впроваджує відповідні зміни.

ДЕЯКІ ПРОЦЕСИ КОРИСНОЇ СПІВДІЇ

Процеси співдії – це ефективні способи засвоєння вартостей, знання та вміння. Процеси можна вживати у співдії з однією особою або групою – чи то юнацтвом, чи батьками, чи іншими виховниками. Процеси віддзеркалюють форми співдії.

У відношенні до індивідуальних осіб або групи

1. Співдія з позитивним наставленням

Підставова засада – наставлення, що **кожна людина є повновартісною**, отже кожний пластун є важливою частиною групи та збагачує групу своєю присутністю та вкладом.

Вимога – позитивний підхід вимагає **поваги до людини**, толерантності та визрозуміння. Виховник /провідник зосереджується над позитивними аспектами радше ніж негативними. Це означає, що:

- Важливіше похвалити за добрі діла, ніж сварити за злі.
- Важливо слухати ідеї та давати позитивний відгук.
- Робити зауваження про поведінку, а не про особу.

Вислід – переважно є **позитивна реакція** від співпрацівників чи членів групи (чи то будуть юнаки/чки, батьки чи інші виховники). Позитивний підхід підсилює мотивацію до позитивної дії та позитивних взаємовідносин.

2. Готовість творити нагоди другим

Провідник групи повинен бути готовим творити нагоди для вироблення вмінь.

Підставова засада – давати нагоду **провадити**; давати нагоду **висловитися** – творити атмосферу, що сприяє дискусії, висловлення нових ідей, навіть якщо ці ідеї перечать прийнятим поглядам.

Вимога – **зрозуміння потреб** і вже здобутих вмінь індивідуальних осіб, та творчості у виборі найвідповідніших нагод.

Вислід – витворена нагода в Пласті дає змогу всім розвиватися, а для одиниць це може бути одинока нагода випробувати щось нового і тим самим заохотою для дальшого розвитку.

3. Степенування

Людина розвивається поступово. Сподівання виховника (чи пластової системи) мусять бути відповідні до стадії розвитку молоді людини. Конче також брати під увагу особисті різноманітності розвитку у відношенні до прийнятої норми на даний вік молоді людини.

Підставова засада – **особистий підхід**. Не можна мати точно тих самих сподівань від кожного/ої. Часами потрібно складнішого пристосування програми до потреб одиниці – спеціально у випадках затримки у розвитку.

Вимога – виховник мусить **знати і розуміти** своїх юнаків/чок – на що вони готові, що їх мотивує.

Вислід – молода людина буде готова над собою **працювати**, якщо вимоги реальні. Успіх мотивує далі зусилля.

Співдія в групі

(а) Кооперативне/демократичне провідництво

Підставова засада - **спільні рішення, компроміс, погодження**

Рішення є вислідом групової, вичерпної дискусії.

Вимога і вислід – (Гляди “Піраміда знання”)

Підставова засада – **заохота й творення** нагоди для активної співучасті.

Вимоги – готовість учасників щось дати з себе.

Вислід – всі розвивають уміння провідництва;
всі задоволені;
всі відчувають зобов’язання до справи.

Пл. сен. Ганя Шиптур

САМОДИСЦИПЛІНА

Кожне суспільство потребує порядку – правил.

Дисципліна

Дисципліна – це система втримання встановленого порядку. Дисципліна може бути:

- (1) **зовнішня** — накинена (накази диктатора)
— узгіднена (права в демократії)
- (2) **внутрішня**, тобто самодисципліна – добровільна.

У здоровому суспільстві громадяни мають вплив на творення і зміни правил і, ідеально, готові добровільно жити за принципами і дотримуватися правил.

Значить ідеал є самодисципліна. У Пласті ми повинні свідомо плекати самодисципліну, тим більше, що зовнішня, а головню накинена дисципліна, автоматично не провадить до самодисципліни.

[У диктаторських суспільствах, якщо правила є несправедливі або неморальні, одиниці мають моральне право, а то й обов'язок, їм протиставитися. Очевидно тоді приймають наслідки своїх вчинків.]

Самодисципліна:

Самодисципліна – це **вміння й готовість діяти згідно з правилами**, навіть якщо людина не погоджується із специфічним правилом, тому що вірить, що дотримуватися правил потрібно для добра групи чи суспільства. Самодисципліна вимагає позитивного відношення до суспільства, що встановляє правила. Позитивне відношення можливе, якщо:

- (1) людина розуміє потребу даного суспільства,
- (2) має позитивне почуття самовартости у відношенні до даного суспільства, (positive self-concept)
- (3) доквілля цінить і сприяє плеканню почуття самовартости і самодисципліни.

Це значить, що необхідно допомогти молоді у виробленні почуття самовартости і вміння бачити себе, своє “я”, позитивно.

Що впливає на почуття самовартости?

Кожна одиниця, а головню молода людина, має природну потребу належати до групи.

Фактори, що впливають на позитивне почуття приналежності:

- (1) почуття зарадности у виконанні завдання чи обов'язків, що група, до якої людина належить, напр., родина або гурток, вимагає; (то значить вміння себе пізнати, себе оцінити, і можливість розвивати свої таланти і набувати знання;)
- (2) вміння спілкуватися з другими, чи то друзями чи дорослими;
- (3) бути прийнятим як повноцінний член групи;
- (4) можливість виявлятися і робити вартісний вклад у житті групи.

Який вплив пластової програми на почуття самовартости?

Пласт дає молоді своєю програмою:

- (1) нагоду розвивати свої таланти (всебічність програми) починаючи від малих відносно легких, незагрозливих завдань;
- (2) нагоду пізнати себе й випробовувати (пластові ступені, вмілості, визови мандрівок, тощо, та відгук виховників на поведінку й дію);
- (3) нагоду співжити й гуторити у гурті, і тим самим виробити вміння спілкування з ровесниками й дорослими виховниками;

- (4) нагоду брати на себе відповідальність на різних постах. А що важніше, Пласт заставляє мододу людину брати на себе обов'язки вартісного життя – служби Богові, народові і ближньому, та удосконалення себе (пластова присяга).

Щоб пластування мало позитивний вплив на почуття самовартости, **потрібно позитивної піддержки одиниці:**

- в УПН і УПЮ від виховника й ровесників,
- в УСП і УПС від провідника й співробітників.

У гурті потрібно:

- почуття співдружності;
- почуття співвідповідальності за обов'язки, за осяги і невдачі;
- атмосфера, що всі важні, всі числяться, для всіх є місце й роля.

Всім треба допомогти, усіх потрібно піддержати.

Якщо кожен і кожна має почуття співвідповідальності за успіхи, тоді:

- всі є готові дотримуватися правил або прийнятого порядку
- є менше проблем з дисципліною
- не потрібно накиненої дисципліни чи погроз, покарань.

Саме вміння виконувати накази не створить вартісних, одиниць, що розуміють потребу правил, і мають хребет дотримуватися до означеного порядку без “батога над головою”.

Пластові перестороги

Все ж таки, завжди будуть проблеми порушення правил і невиконання обов'язків і потрібно реакції. Система пересторог - це звернення уваги, якщо пластун/ка переступає своє добровільне зобов'язання дотримуватися пластових обов'язків та закону. Як ми ці перестороги вживаємо і загалом, **як ми реагуємо на порушення правил, має великий вплив на вироблення самодисципліни.**

Ось кілька вказівок.

- (1) Поки будь-кого можна оскаржувати, треба його або її **вислухати** (в додатку може треба вислухати інших свідків). Конечно мати відкритий ум, щоби процес дисципліни був справедливим супроти можливого винуватця і гурту.
- (2) Ніколи **не можна критикувати особу, тільки дію**, що особа вчинила. (“Ти вчинив/ла немудрий вчинок”, не “Ти дурний/а”.)
- (3) Пластова метода **забороняє** фізичні або психологічні **кари**; кари, що в них міститься “відплата” (“кара задля кари”); або кари, що понижують людську гідність.
- (4) Хоча теперішній правильник дозволяє завдання потрібної праці, цей спосіб до деякої міри обезцінює потрібні і корисні праці, які кожний член групи повинен радо виконувати. Головно треба уважати, щоби нашими завданнями ми не безцінили даної праці. (Наприклад, коли ями копають завжди ті, що провинилися, чи це значить, що ця праця є другорядна або негідна і її треба оминати? Або ще гірше, чи ті, що у суспільстві виконують фізичну працю є негідні?) Замість завдавати працю, **краще відібрати привілеї** (виключити особу зі зайнять).
- (5) Мета нашої реакції на порушення правил мусить бути остаточний позитивний вплив на молодь. Пластун чи пластунка повинні зрозуміти, в чому вони провинилися, чому це важна справа, які є природні наслідки, і чому людина, що себе та інших шанує, такого не повинна робити. **Ціль не є одиницю понижувати, а радше подбати, щоб проблема не повторялася.**
- (6) Треба зрозуміти, чому молодь недобре поводитьсь.

Що молодь пробує досягнути своєю негативною поведінкою:

- (1) звернути на себе увагу;
- (2) доказати свої права/силу/владу (бунт проти підпорядкування),
- (3) помститися за дійсну або уявлену зневагу чи несправедливість,
- (4) страх перед невдачею.

Виявом негативної поведінки можуть бути активні дії, або пасивний брак потрібної дії.

Як оминати проблеми:

- (1) Звертати увагу на позитивну поведінку, щоб запобігати негативній.
- (2) Подбати, щоб усі мали й знали відповідні права, вяснити логічні причини на правила.
- (3) Подбати, щоби всі мали нагоду позитивно виявляти своє провідництво.
- (4) Бути завжди справедливим і не зневажати нікого. Рівночасно, старатися зрозуміло спілкуватися з молоддю, щоб не було непорозумінь.
- (5) Допомогти молоді, щоб вона мала позитивні успіхи й не боялася невдач.

В пластовій методі й системі є чудові нагоди запобігати проблемам і добрий виховник буде їх мати мало. Але навіть якщо трапляється порушення правил, зрозуміння потреб молоді й цілей Пласту повинні б виховникові допомогти позитивно реагувати.

Вислід доброго пластування:

- ряд здисциплінованих одиниць, громадян суспільства, які розуміють потребу справедливих правил і порядку, і є готові їх дотримуватися.

Так будується здорове суспільство

Пл. сен. Таня Джулинська

Вміння

Пласт допомагає розвинути повноцінну людину, яка вміє корисно діяти самостійно і в групі. Пріоритет для Пласту – це плекання вартостей.

В додатку, особливу увагу надається:

- плеканню самовиховання,
- виробленню провідницьких якостей та вмінь,
- життю серед природи.

Це все означає, що пластова програма допомагає пластунам набувати різне знання та вміння пов'язане з вище вичисленими ділянками. Ось приклади:

- вміння самостійно думати,
- вміння робити рішення,
- вміння спілкуватися,
- вміння організувати,
- вміння жити серед природи.

В додатку до вище згаданих тем, програма включає ряд пластових вмілостей з різноманітних ділянок: спортових, мистецьких, історичних тощо. Здобуття вмілостей дає нагоду юнакам і юначкам здобувати знання і вміння в даних ділянках.

ПРОВІДНИКИ В СУСПІЛЬСТВІ

Кожна клітина в суспільстві має провідників.

- В родині – батько і мати. [природно виринають]
- В школі – учителі, управителі. [назначені]
- В церкві – священники, єпископи. [назначені]
- В громадських організаціях – вибрані провідники. [вибрані] В економії – менеджери, підприємці. [назначені]
- В адміністрації – керівники. [назначені]
- В політиці – політичні провідники в демократії. [вибрані]
(монархи дістають владу у спадку, а диктатори беруть владу силою)

Впливові особи, яких ніхто не назначує, ані не вибирає – впроваджують нові ідеї, впливають на спосіб думання.

- * Письменники
- * Філософи

- * Винахідники
- * Антрепренери

ДЕЯКІ ПІДСТАВОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВІДНИКА В ПЛАСТІ

1. Який **стиль** вимагає ця ситуація?
2. **Чи** в цю пору потрібно приділяти більше **уваги людям** чи завданням?
3. До якої міри корисно **поділитися** своєю владою?
4. **Чи** можливе **погодження** і чи є час на нього, чи треба голосувати?
5. **Чи всі** будуть **задоволені з ролі**, яку вони будуть відігравати з таким рішенням?
6. **Як** можна **допомогти кожному** членові групи **розвиватися**?

ПІДХІД ДО ПРОВІДНИЦТВА ЯКИЙ ПІДХОДИТЬ ПЛЕКАННЮ САМОВИХОВАННЯ

Рішальним у виборі підходів до провідництва у Пласті це: пластові засади й вартості і засада самовиховання. Беручи під увагу наші межі:

Які відносини з людьми ми хочемо плекати?
Яке суспільство ми хочемо творити?

Ось кілька думок/сугестій:

1. Прийняти широке поняття “провідництва” – тобто провідником є ройовий чи матір не тільки голова КПС чи Кучма.
2. Всім даємо нагоду виробляти свої якості й уміння, не тільки “зіркам”.
3. Пластовий провідник (так, як кожний) мусить вибирати стиль, що в даний час, в даних обставинах є корисний, беручи під увагу мету. При тому треба мати на увазі пластові пріоритети. Основне завдання Пласту – розвивати особистості, передавати вартості (це включає дорослих). Організування подій це засіб до головної мети. Тому пластовий провідник повинен, там де можливо, звертати увагу на людей.

Тобто:

- включати якнайбільше членів групи в процес рішення (щоб дати їм нагоду розвиватися)
- шукати погодження (щоби всі мали почуття приналежності й відповідальності)
- приймати спільне провідництво (там, де це корисно)
- “дозволяти” “впливовим провідникам” з ініціативою діяти (чи то в гуртку, в курені, на таборі, в станиці чи краю). [Це значить, приймати їхній вклад (так довго, як він є корисний) і знаходити для них ролі в пластовій праці.]

Найчастіше вживаний стиль у Пласті повинен бути демократичний.

4. Кожний провідник у Пласті повинен бути готовий прийняти впливи інших у процесі свого самовиховання.
5. Кожний назначений провідник відповідає перед вибраною пластовою клітиною. Та клітина, що його вибрала, його наглядає. Вище тіло не повинно прямо мішатися, наприклад, голова КПС не йде прямо до впорядника. Кожний вибраний провід має свої завдання, свої відповідальності, і відповідає перед своїми членами, маючи своє надзірне тіло над собою.
6. В організації, якої мета є самовиховання, мусить бути спосіб, щоби нові думки, ідеї, сугестії, інновації могли йти з низів, не тільки з центру.

Пл. сен. Таня Джулинська

СПІЛКУВАННЯ

Спілкування це процес виміни думок (message). Цей процес включає посилку і одержання інформацій, вражінь, наставлення. Люди спілкуються, щоби щось полагодити або налаштувати відносини між собою. Пластуни вірять, що ясна, відкрита комунікація між людьми є важна і побажана. Комунікація **сприяє близьким взаємовідносинам і розвиткові порозуміння**. Це допомагає людині себе краще пізнати і розвиватися. Допомогти одиницям рости — це діло Пласту.

Між двома особами, що розмовляють, комунікація відбувається:

- 50% тілом (жестами тощо)
- 40% тоном голосу
- 10% словами

Відбуваються п'ять дій: відчуття, думання, почування, вияв наміру і рухи тілом.

“Люди чують половину того, що ти скажеш, вірять половину того, а розуміють половину з того.”

Щоб добре спілкуватися:

- треба говорити виразно, прямо до слухача
- треба бути точним і відкритим
- треба розрізнити між переданням інформації і описом почувань, вражінь
- часом варто повторити щось на різні лади
- часто варто дістати відгук, щоб було точно порозуміння

Уміння слухати

Наскільки людина сприймає (радше ніж чує) інформації залежить від її вміння слухати. Ефективно слухати вимагає зусилля від слухача і це активний процес. Ось кілька вказівок:

- треба **слухати цілим тілом**: спрямувати лице і очі на того, що говорить, часом реагувати рухом голови.
- **заохочувати** того, що говорить різними зауваженнями: так, ні, добре, правда, але не перебивати в середині речення
- **перевіряти** питаннями, чи правильно слухач зрозумів, щоби не було непорозуміння (питання також заохочують того, що говорить)
- часом добре **підсумувати** те, що було сказане
- **зосередитися** на бесідника: не давати думці втікати, бути готовим сприйняти сказане (напр., не бльокувати передачу своїм виглядом)
- не бльокувати передачі тому, що вона викликає негативні почуття
- бути свідомим передачі інформацій **не-словами**: тон голосу, відповідна мовчанка, вираз лица, сигнали тіла тощо (варто перевірити, чи слова і вираз не співпадають, напр., “я весела”, але вираз сумний)

МОТИВАЦІЯ

Мотивування – це здатність переконати других братися до дії з ентузіазмом. Мотивація відноситься до тих чинників, що збуджують, утримують і скеровують дію до досягнення визначеної мети.

Існують **внутрішні** чинники, що мотивують людину – потреби людини (гляди “Маслова Піраміда”)

Існують **зовнішні** чинники, що мотивують – заохоти витворені довкіллям.

Як можна мотивувати людей?

- **Страхом** – що людина не буде мати забезпечення своїх підставових потреб (для прожитку, для безпеки тощо).
- **Заплатою** (матеріальною) – запевненням, що деякі підставові потреби будуть забезпечені.
- **Іншими формами винагороди**
  - Признання успіху (будує самоповагу людини)
  - Можливість іти вгору, прогресувати (людина прагне почуття самоздійснення)
  - Ідеалізмом (заспокоює потреби духовости людини)
  - Почуттям співвідповідальности (дає почуття приналежности й активної участі в групі).
  - Приємним оточенням (заспокоює естетичні почуття)
  - Частими змінами (творенням різноманітности – людина потребує руху, росту)
  - Задоволенням цікавою працею (стимул для розвитку).
  - Задоволенням добрим та успішним закінченням праці.

РОЛІ УЧАСНИКІВ ГРУПИ

Всі члени повинні чергуватися ролями

Роль провідника групи:

- Подбати, щоб група демократично виконувала завдання.
- Створити зрівноважену атмосферу, щоб кожний мав нагоду висловитися.
- Бути чуйним до учасників, заохочуючи тихих осіб висловити свої погляди і в товариський спосіб здержувати надто говірливих і агресивних осіб.
- Слухати тільки одну особу в даній хвилині.
- Знеохочувати надуживання емоційних висловів, перекручування фактів і статистики.

Цю роль повинні виконувати вибрані провідники, але, всі члени групи повинні сприяти завданню.

.....

ПОВЕДІНКА В ГРУПІ

КОРИСНА ПОВЕДІНКА В ГРУПІ	НЕ КОРИСНА ПОВЕДІНКА В ГРУПІ
ТА ЩО: ЗАОХОЧУЄ	ТА ЩО: СУДИТЬ
ОРГАНІЗУЄ	КРИТИКУЄ
ПРОВАДИТЬ	НАКАЗУЄ
ШУКАЄ ІНФОРМАЦІЙ	ВИКЛЮЧАЮЧА
ДАЄ ІНФОРМАЦІЇ	УНИКАЄ УЧАСТИ
ЗАПРОШУЄ ІНШИХ РОБИТИ ВНЕСКИ	АГРЕСИВНА
ВИСЛОВЛЮЄ ПОЧУТТЯ ГРУПИ	ВИКОРИСТОВУЄ ІНШИХ
ВИКОРИСТОВУЄ РЕСУРСИ ГРУПИ	СВАРЛИВА
ПРИМИРЛИВА	ВІДХИЛЯЄТЬСЯ ВІД ТЕМИ
ОКРЕСЛЮЮЧА	ШУКАЄ УВАГИ
ВИЗНАЧАЄ ЦІЛІ	ПЕРЕШКОДЖАЄ, ВПЕРТА
ЗАПОЧАТКОВУЄ ІДЕЇ ТА ДІЇ	ЦИНІЧНА
ЗВІЛЬНЯЄ ВІД НАПРУЖЕННЯ Й НЕЗГОДИ	ПРИДУРЮЄТЬСЯ

Б. ЛЮДИ

У.	Виховник у Пласті	ст. 32
	Якості, вміння, знання	ст. 33
	Пластовий виховник	ст. 35
	Мазлова піраміда людських потреб	ст. 36
	Потреби виховника	ст. 37
УІ.	Всебічний розвиток	ст. 38
	Розвиток особистості (УПЮ).....	ст. 39
	Потреби доростків	ст. 41
	Завдання виховника щодо потреб УПЮ	ст. 42
	Потреби юнацтва і роля провідника	ст. 43

ВИХОВНИК У ПЛАСТІ

Має світогляд пластуна – дає добрий приклад

Виховник має засвоєні пластові принципи і вартості і виявляє їх у дії.

Має знання

1. Виховник знає і розуміє пластові принципи і вартості.
2. Виховник знає і розуміє систему самовиховання.
3. Виховник знає психологічний розвиток молоді і розуміє її.
4. Виховник знає структури, засоби, процеси і програму в Пласті та напрямні краю.
5. Виховник знає засади безпеки у зайняттях молоді.

Має вміння

1. Виховник уміє передавати вартості і знання.
2. Виховник уміє творити обставини для самовиховання.
3. Виховник уміє співпрацювати з людьми, а головню з молоддю.
4. Виховник уміє організувати і перевести дію з групою.
5. Виховник уміє захопити.

Має відповідальність

1. Виховник відповідає за виховний процес молоді під його опікою – щоб цей процес був згідний з пластовими принципами і вартостями і базований на системі самовиховання.
2. Виховник відповідає за безпеку молоді під його опікою.

Має право вета (вживає у рідкісних випадках)

1. Якщо безпека zagrożена
2. Якщо дія проти пластових засад чи вартостей

Якщо дія не корисна з інших причин, так довго, як принцип самовиховання збережений (Вето вживається тоді, якщо інші підходи не дали успіху.)

Пл. сен. Таня Джулинська

ПРИКЛАДИ ВИХОВНИХ/ПРОВІДНИЦЬКИХ ЯКОСТЕЙ, ВМІНЬ ТА ЗНАННЯ

Якості:

Конечні для доброго виховника:

- -бути характерним
- -бути чесним
- -бути гнучким
- -бути корисним
- -бути чутливим до почуттів інших
- -бути виrozumілим
- -бути спостережливим
- -мати пошану до гідності других

Побажані:

- -бути зорганізованим
- -бути динамічним
- -бути продуктивним
- -бути життєрадісним

Вміння:

Різні вміння потрібні залежно від мети.

1. Вміння з групою **дійти до рішення:**

- -визначити проблему
- -збагнути проблему
- -шукати за довідками й думками
- -передавати довідки й думки
- -притосувати різні ідеї
- -аналізувати і вияснити
- -підсумувати
- -перевірити узгодженість (чи група дійшла до порозуміння або рішення)

2. Вміння з групою щось **зорганізувати і перевести:**

- -плянувати: визначити ціль, межі, час тощо
- -розподілити засоби (людські, матеріальні, фінансові, тощо)
- -слідити за програмою
- -аналізувати

3. Вміння **співдіяти** з іншими:

- -оцінити всіх у групі (включно зі собою)
- -розуміти потреби других
- -сприяти активній участі всіх членів групи
- -заохочувати
- -полагоджувати конфлікти
- -знайти погодження
- -толерувати різниці
- -виробити ентузіазм

4. Вміння переконати, навчити:

- -знати й розуміти інших (їхній потенціал, їхні обмеження)
- -вміти захоплювати (мотивувати)

5. Вміння відіграти провідну роль:

- -вміти передбачити обставини
- -вміти реагувати на нові обставини
- -вміти пристосуватися до обставин
- -вміти творчо думати
- -вміти оцінити ризик
- -вміти брати ризик

6. Вміння бути “ментором” (моделем/порадником)

- -бути впливовим, унапрямлювати
- -бути готовим поділитися “владою”
- -бути готовим поділитися своїм знанням/зрозумінням (компетенцією)
- -бути готовим мати відкриті взаємовідносини

Знання:

- -знати себе (свої можливості й обмеження)
- -знати інших (головно співробітників)
- -знати хоч трохи психології (практично)
- -знати, як людина спілкується ефективно
- -знати, як передавати знання
- -знати, як ефективно плянувати
- -знати процес роблення рішення
- -знати роди провідництва
- -знати, коли який рід уживати

пл. сен. Таня Джулинська

ПЛАСТОВИЙ ВИХОВНИК

Знання і зрозуміння потреб/почувань кожної людини є засадничим для успішних і добрих взаємовідносин між людьми, а головно для тих, що бажають впливати на других і нахилити їх на свій спосіб думання. Людина має багато бажань для самовдоволення, але мабуть найважливіше — це бажання бути “важливим”, тобто мати признання за свої вчинки.

У нашому відношенню до других, ми мусимо пам’ятати про це “ЕГО” і його вразливість на негативні стимули. Тому, щоб бути успішним у виховній праці (тобто мати позитивний вплив на своїх вихованків) треба пам’ятати три засади:

- 1) Не критикувати, не засуджувати, не нарікати, а знаходити позитиви.
- 2) Знаходити нагоди висловити похвалу чи признання за добре виконані діла.
- 3) Не накидати своєї волі, свого хочу, а створювати такі можливості, щоб вихованки самі хотіли.

У праці з юнацтвом, ті ж самі засади взаємодії є актуальні, але в додатку виховник повинен ознайомитись з прикметами доростків для кращого розуміння їхньої поведінки, щоб уміти відповідно реагувати.

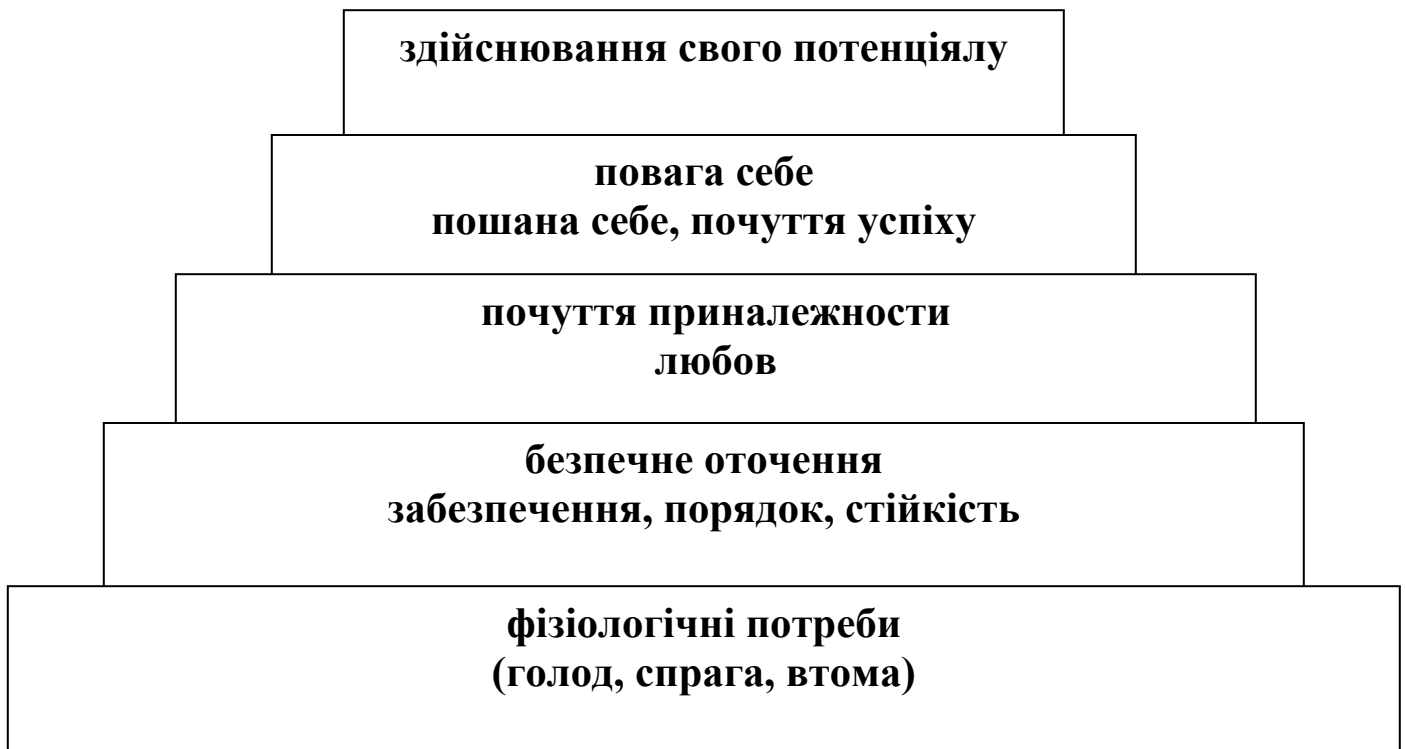
Є три категорії прикмет доростків, з яких випливають їхні потреби і до яких виховник мусить пристосувати свої виховні вміння. Ці категорії є:

- 1) Фізичні
- 2) Соціальні/емоційні
- 3) Інтелектуальні

Мабуть, у виховній праці, емоційні прикмети і їхні потреби — це найскладніші процеси і вимагають від виховника, крім знання, великого такту і виховного вміння. Отже пластовий виховник має відповідальність за виховний процес молоді згідно з пластовими засадами й вартостями. Процес прийнятий у Пласті є процес самовиховання. Для того пластовий виховник мусить перейти всі процеси пластових вишколів і життєвої практики та сам своїм особистим життям давати добрий приклад тих вартостей, які він старається передати. “Твої вчинки так голосно кричать, що я не чую, що ти говориш.”

МАЗЛОВА ПІРАМІДА ЛЮДСЬКИХ ПОТРЕБ

Психолог Мазлов уклав людські потреби ієрархічно. Він твердить, що людина може стреміти до вищих потреб тільки тоді, коли задовольнить нижчі. Цей принцип треба пам'ятати при праці з молоддю. В загальному, діти, молоді люди можуть бути творчими, добрими та працьовитими, себто досягнути свій потенціал у даній стадії свого розвитку, тільки тоді, коли їхні основні потреби є заспокоєні. (є винятки - одиниці)

ПОТРЕБИ ВИХОВНИКІВ

1. Соціальні/емоційні потреби (загально-людські, мазлові)	II. Фізичні потреби (загально-людські)	III. Потреби пластових провідників
<p>1) <u>Любов і почуття приналежності</u> -виховник потребує відчуття, що його/її та його/її працю оцінює (appreciate), його пластова група, головні, з якими він/вона безпосередньо спілкується (напр. зв'язковий, вояки)</p> <p>-він/вона повинен/а відчуття прихильності і теплоту від тих, що його/її покликали до праці (зверхників)</p> <p>-він/вона повинен/а відчуття своєї приналежності до Пластової організації</p> <p>2) Самоповага (самоповага, почуття успіху) -виховник потребує відчувати, свою відповідність і що його/її знання у даній ділянці інші оцінюють</p> <p>3) <u>Самоздійснювання (здійснювання свого потенціалу)</u> -виховник повинен відчуття, що він/вона сам/а користується і "росте" у своїх намаганнях досягнути свій потенціал</p>	<p>-засадничо людина мусить задовольнити свої фізіологічні потреби (голод, спрагу, відпочинок, сон), щоб могли і хотіти перейти у вищий ступінь своїх психологічних потреб</p> <p>-виховник, будучи в Пласті, мусить відчуття, що його група безпечно, організоване і стійке</p>	<p>Щоб Пластова організація мала стійких провідників на всіх щаблях пластових груп (станічному, крайовому, головному), вони мусять задовольнити ті ж самі людські потреби, що відносяться до виховників. Вони мусять мати сильну <u>охоту</u> бути в проводах, а це:</p> <p>-сильна віра в ідейні засади Пласту</p> <p>-віра в молодь</p> <p>-віра у пластову виховну систему (значить віра і переконання в тому, що самовиховна система відноситься до всіх щаблів людського життя – почавши від новачка і кінчаючи на найвищих пластових проводах</p>

Пл. сен. Марта Хичій

ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК

Фізичний

Пластовий закон заставляє пластунів “дбати про своє здоров’я”. Пластові засоби: життя серед природи, мандрівки, ігри, спортивні вміння, щоденний прорух, відзначка фізичної вправності, здержаність від отрут – все сприяє фізичному розвитку. Але для пластунів фізичний розвиток це частина цілої особи а не ціль сама в собі. Пласт не приготує атлетів на Олімпійські ігри.

Інтелектуальний

Пластова програма: пункти етапів, різні вміння, знання різних теорій – це все сприяє інтелектуальному розвитку. Хоча Пласт не є школою, виховник дбає щоби інтелектуальні зацікавлення поодиноких членів були заспокоєні в рамках пластової програми. Так, як фізичний розвиток, інтелектуальний розвиток — це частина розвитку цілої особи.

Емоційний

Дружня атмосфера гуртка, куреня, табору, де всі почувають себе бажаними та можуть відіграти корисну роль, сприяє здоровому емоційному розвитку членів – кожен/на розвиває довір’я до других та самоповагу та стає емоційно стабільною людиною.

Духовий

Плекання пластового світогляду, передавання пластових вартостей розвиває моральність та етику пластуна. Спільна молитва, гурторення про обов’язок “вірність Богові”, нагоди відбутися свої релігійні практики (напр., Службу Божу), виконання доброго діла – все сприяє розвитку духовності. Рівночасно життя серед природи додає до почуття душевного спокою, до розвитку тієї гармонії з Божим Єством, з природою та світом.

Суспільний

Розвиток фізичний, інтелектуальний, емоційний та духовий в оточенні групи веде до розвитку взаємовідносин. Пластуни це вміння розвивають головно дією в гуртку, в курені, на прогулянках, на таборах. Пластові процеси самовиховання сприяють тому, що ціла особа розвивається та виробляє зобов’язання до групи.

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Молодь переходить різні стадії у своєму розвитку. Кожний індивід переходить їх по своєму: своїм темпом, у свій спосіб. Нижче подані загальні риси трьох стадій.

ПРИКМЕТИ ДОРОСТКІВ

ВІК 11-19 стадія I	ВІК 11-19 стадія II	ВІК 11-19 стадія III
<p>Фізичні</p> <ul style="list-style-type: none"> -фізична незручність -зміна у вигляді -велика зміна в статевім розвитку -біологічний гін йде в парі з почуттям потреби взаємовідносин з другими (хлопці-дівчата) <p>Соціяльні/емоційні</p> <ul style="list-style-type: none"> -нестійкі емоції в наслідок швидкого росту тіла -почуття неповноцінності -почуття неспокою в наслідок свого вигляду -чутливість на негативні зауваження своїх ровесників -страх перед ізоляцією від своїх ровесників -егоцентрична поведінка під впливом міту сучасної культури і героїзму -мораль і світогляд є загально прийняті -тенденція бути соціально агресивним -брак почуття справедливости -радне полягають на особи з авторитетом -люблять бути частиною кліки -мають тенденцію бути автократами конфлікт з батьками дотримуються правил зі страху радше ніж зрозуміння 	<p>Фізичні</p> <ul style="list-style-type: none"> -прибирають вигляд дорослої особи -почуваються більш упевнені у вигляді свого тіла -зріст фізичної сили і фізичної справности та витривалости <p>Соціяльні/емоційні</p> <ul style="list-style-type: none"> -стає селективнішим у підборі своїх друзів; дружба звичайно є стійка -взаємовідносини між хлопцями і дівчатами стають нестійкими -конфлікт з батьками може стати серйозним -соціяльне життя пов'язане зі школою -критичне рішення щодо школи (продовжувати вчитись чи залишити школу) -ривалізація між родиною і своїми ровесниками -протиставиться тискові групи, але дуже прагне признання ровесників через свої особисті досягнення 	<p>Фізичні</p> <ul style="list-style-type: none"> -індивід фізично стає дорослим <p>Соціяльні/емоційні</p> <ul style="list-style-type: none"> -приняття унікальности своєї особи -позитивні прикмети характеру більше наявні -устанлізоване "его" -більш об'єктивне уявлення старших віком -поглиблення зацікавленнь -майбутність стає чим раз важливіша -більш ліберальний, менш автократичний; менше бунтівний -більше готовий на різничкування поглядів у зв'язку з протилежною статтю -радо помагає другим з власної ініціативи

<p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> -розвиток здібности думати абстрактно -розвиток здібности брати участь у наукових і філософічних розмовах -розвиток здібности розуміти минуле і плянувати майбутнє -розвиток здібности проаналізувати ситуацію і дію та зробити рішення -збільшене зацікавлення соціяльними справами -розвиток мови вимагає вміння думати. 	<p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> - процес думання стає абстрактнішим, прецизнішим і більш аналітичним, - схильніший до самооцінки і самовдосконалення - думання стає менш егоцентричним, готовий сприйняти думки других -більше зацікавлення правами і правилами, які регулюють суспільством і світом 	<p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> -осягнення повного інтелектуального потенціалу -більша свідомість про складність речей, радше ніж сприйняття спрощених вияснень
--	--	---

ПОТРЕБИ ДОРОСТКІВ

Стадія I	Стадія II	Стадія III
<p>Фізичні -більше їжі і поживи (Са, + білковини.) -фізична активність і простір руху</p> <p>Соціальні/емоційні -підтримка -признання -толерантність до змін у поведінці -потреба виробити самопевність і статус в очах своїх ровесників і дорослих -бажання мати конкретні правила, логіку і доцільність у них</p> <p>Інтелектуальні -потреба інтелектуальної волі, розвідувати, піддавати сумніву, -розвивати зацікавлення -процес є дуже важливий -запобігати невдачі і не ставити вимог, на які особа ще не готова -знання до розв'язки є потрібне, але зміст і процес не можуть бути розділені</p>	<p>Фізичні -пожива важлива, але вважати на рід її, щоб запобігти розтовстінню -потреба знання і зрозуміння функцій свого тіла й особовости</p> <p>Соціальні/емоційні -бажання поширити вартість і якість свого самовдоволення -мати змогу на вибір -відчути свою особистість і почуття самовартости -бажання мати відповідальну ролю в своєму оточенні -почуття фізичної і психологічної безпеки, порядку і стабільности</p> <p>Інтелектуальні -потреба дискусій, роздумування, знаходити розв'язки на "справжні" проблеми -готовість на інтелектуальний визов до певної міри</p>	<p>Фізичні -потреба бути трактованим, як дорослий</p> <p>Соціальні/емоційні -прийняття себе як особи з унікальною особистістю, яка виявляється в діях -усвідомлення про унікальність особистостей других -поширення зацікавлень -майбутність набирає значення -зміна на ліберальніший погляд, менше автократичний і бунтівничий проти дорослих і їхніх вартостей -більше готовий на розбіжність думок з протилежною статтю</p> <p>Інтелектуальні здають собі справу, що потрібне навчання, яке включає конкретне і абстрактне, але виявляють більшу здібність спіймати конкретні дії</p>

ЗАВДАННЯ Й УМІННЯ ВИХОВНИКА ПО ВІДНОШЕННЮ ДО ПОТРЕБ ЮНАЦТВА (ВІК 11-19)

СТАДІЯ I	СТАДІЯ II	СТАДІЯ III
<p>Соціально/емоційні</p> <ul style="list-style-type: none"> -давати вказівки ясно й конкретно, маючи на увазі, що може треба буде зміни в наслідок відгуку від юнацтва -дозволяти на участь у встановленні “правил” -дозволяти на взаємодію в малих групах, але маючи остаточну мету на думці -давати нагоду на вироблення соціальних умінь (напр. скечі на ватру), засвоєння знання в малих групах, даючи їм завдання запланувати, виконати і позвітувати. -звертати увагу на тих, що “стоять з боку” -заохочувати розмови й дослідження переконань і особистих поглядів -“подавати руку” тим, що зайшли в “емоційний конфлікт” <p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> - передавати інформацію конкретно, але заохочувати до абстрактних тем - плянувати “конкретні” заняття, маючи на увазі різноманітність, щоб задоволити різні інтелектуальні здібності - творити атмосферу для заохоти юнаків до нових ідей і нових умінь -давати нагоду на вживання мови (дискусії, дописи, запити) 	<p>Соціально/емоційні</p> <ul style="list-style-type: none"> -часто міняти рутину зайнять, даючи нагоду на співдію й дискусію в групах -давати нагоду на дискусії на біжучі теми і припущення -давати вказівки тим, що мають труднощі -вживати взаємовідносини поміж юнацтвом, щоб облегшити передачу інструкцій -давати нагоду на вияв і розвиток самовартости юнака/чки <p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> -випробовувати інтелект новими темами -давати завдання, які спонукують аналізу й міркування на теми життєвих проблем -давати нагоду знаходити нові методи засвоювання нових матеріалів 	<p>Соціально/емоційні</p> <p style="text-align: center;">-0-</p> <p>Інтелектуальні</p> <ul style="list-style-type: none"> -випробовувати інтелект новими темами -давати завдання, які заохочують аналізування й міркування на теми життєвих проблем -давати нагоду знаходити нові методи засвоєння нових матеріалів

Додаток: Виховник повинен давати юнакам і юначкам відгук (feed-back)

Виховник повинен плекати товариську поведінку і запобігати творенню клік.

ПОТРЕБИ ЮНАЦТВА І РОЛЯ ПРОВІДНИКА

ЗАУВАЖЕННЯ: Юнацтво дістає, чи повинно діставати підтримку своїх потреб від батьків, учителів, товаришів, спільноти. Пласт не може всіх заступити.

<p style="text-align: center;">1. СОЦІАЛЬНІ/ЕМОЦІЙНІ ПОТРЕБИ</p>	<p style="text-align: center;">II. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПОТРЕБИ</p>	<p style="text-align: center;">III. ФІЗИЧНІ ПОТРЕБИ</p>
<p>1)Любов і прихильність (почуття, що тебе люблять) -щирість виховника до юнака -зацікавлення його особистим життям, осягами -співчутливість до його проблем -кожночасна прихильність без застереження -справедливість</p> <p>2)Приналежність (почуття, що ти є бажаний/а в групі) впливати на гурток, щоб юнак чувся частиною групи -дати відчуття, що він є важлива частина гуртка -заохочувати до активності в гуртку</p> <p>3)Незалежність (почуття влади над своїм власним життям) -давати нагоду на власні рішення -нагоду бути провідником у різних ділянках -підтримувати ініціативу діяльності -сприяти самодисципліні</p> <p>4) Успіх (задоволення виконанням робіт чи завдань) -заохочувати до науки, до діяльності, яка дасть почуття успіху і задоволення -дати признання – відзначення за добре виконану працю -давати можливість на вияв своїх спецефічних, улюблених умінь (напр. спорт, театр, музика т.п.)</p> <p>5) Самоповага (самопевність – почуття власної гідності) -визнати добрі й сильні прикмети юнака (також зрозуміти його слабкі сторони) -дати признання, похвалу -підкреслювати його досягнення перед його друзями, -підтримувати його.</p>	<p>-заохочувати до дискусій проєктів, творчої праці писання, розшуків -творити атмосферу для придбання нового знання, вміння -впливати на те, щоб юнаки хотіли здобувати нове знання в школі й поза школою</p>	<p>-давати нагоду на здоровий рух -звертати увагу на вартість здорового харчування -остерігати різними способами перед небезпекою налогів (напр., курення, наркотики)</p>

ПЛАСТОВИЙ ДОВІДНИК і ЮНАЦЬКІ ПРОБИ

Таня Джулинська

Завваги:

- Матеріал поміщений у Пластовому довіднику є той матеріал, що його юнак чи юначка мали б засвоїти продовж свого юнакування.
- Тут подані ті частини Довідника, що є пов'язані з точками Проб. Але матеріал у Довіднику не конечно вичерпує матеріал потрібний для даної точки. Це відноситься головню до практичного пластування.
- Щоби молодь засвоїла матеріал, його потрібно повторяти, але у різній формі. тут той самий матеріал є часом поданий до двох або й трьох проб. Підхід до представлення матеріалу буде інший до кожної проби.
- Корисно матеріал повторяти у грах, але треба міняти або степенувати ігри.

Довідник можна вживати у різний спосіб

- Як виховник підготовляє конкретну тему на сходини, Довідник може бути джерелом інформацій.
- Вибрати тексти, що члени гуртка можуть прочитати на сходинах і розвинути дискусію.
- Вибрати опис процесу і йти за точками поданими у книжці.
- Дати завдання членам гуртка, щось приготувати.
- Добре було б вимагати, щоб кожний член гуртка приносив книжку на сходини.
- На кожних сходинах створити потребу до книжки заглянути.
- Як виховник підготовляє програму з допомогою Довідника, показати членам гуртка де ті інформації знаходяться в книжці.
- Як член гуртка має підготувати точку на сходини, показати де в Довіднику

Відзнака прихильника-прихильниці

1. Закінчив-ла 11 років життя
2. Розуміє українську мову. Вміє читати й писати по-українському. Ходить до української школи або школи українознавства чи на курси українознавства (там, де такі діють).
3. Має пластовий однострій.
  - Ст. 34 і 35 – Частина однострою
  - Ст. 36 – завваги про однострій.
  - Ігри для засвоєння частин однострою:
    - Ст. 160 – гра Кіма: предмети – частини однострою.
    - Ст. 166 – примінення гри “Пластун потребує на табір...” “До однострою потрібно...”
    - Ст. 166 – “Ігри для засвоєння відзнак або термінології”.
4. Має пластовий посібник УПЮ.
5. Знає який є журнал УПЮ.
6. Знає Три Головні Обов’язки Пластуна.
  - Ст. 10 – (Текст є для виховника, не для прихильників, хоча варто згадати прихильникам, що в Довіднику описані обов’язки і що пізніше, до Першої Проби, вони їх продискують точніше.)
7. Відбуває релігійну практику своєї віри.
  - Ст. 10 – вірність Богові. (Текст є для виховника, але може бути тлом для короткої дискусії на подану тему.)
8. Знає, що є Пласт.
  - Ст. 1 – “Чар пластування”.
  - Ст. 166 – Примінення гри “Пластун потребує на табір...”, “Я хочу належати до Пласту, тому що ...”
9. Вміє по-пластовому привітатися.
  - Ст. 28 – Текст для виховника, прихильникам коротко сказати і показати рисунок орла та символів СКОБ. Пояснити, що до Першої Проби вони точніше продискують.
  - Ст. 160 – Гра Кіма – предмети: рисунок орла, рисунки символів, книжка “Пластовий Довідник”, примірник журналу “Юнак”, лелійка, відзнака прихильника, відзнака куреня (число), ім’я патрона куреня, ім’я курінного(-ої), ім’я впорядника(-ці), може деякі частини однострою.
10. Знає, як виглядає відзнака.
  - Ст. 21 – Текст для виховника, прихильникам коротко сказати.
  - Ст. 139 – Про відзнаку прихильника.
  - Ст. 158 – гра “Складанка герба, відзнаки”.
11. Знає хто є патроном куреня, хто в проводі його-ї куреня, та своїх виховників
  - Ст. 106 – “Патрон куреня” тло до короткої дискусії про даного патрона куреня прихильників.
12. Платить членську вкладку.

Впорядник гуртка є відповідальний за підготовку й перевірку вимог. Це повинно відбуватися під час початкових сходин і тривати не довше, як приблизно один місяць. Після успішного закінчення цього періоду, впорядник гуртка урочисто вручає відзнаку прихильника. Від цього часу юнак-юначка формально стає пластуном прихильником – пластункою прихильницею.

Перша Проба

А. Три Головні Обов’язки Пластуна

1. Знає на пам’ять і пояснить Три Головні Обов’язки Пластуна
  - Ст. 10 – Пояснення – тло до дискусії.
  - Ст. 10 – гра “Чи розумієш Три Головні Обов’язки Пластуна”? Подані приклади можна модифікувати.
2. Пояснить свою віру в Бога.

- Ст. 10 – Тло до дискусії.
  - Ст. 42 – “Як пластуни й пластуники моляться”
3. Знає на пам’ять і пояснить всі 14 точок Пластового Закону.
    - Ст. 16 – Тло до дискусії чи серії гутірок (Не корисно пояснювати цілий закон за один раз. Краще розділити продовж довшого часу.)
    - Ст. 157 – “Ігри для засвоєння Пластового Закону”.
  4. Заспіває український національний гімн. Нарисує герб-тризуб. Знає як шанувати і зберігати український прапор.
    - Ст. 13 – “Український герб і прапор”.
    - Ст. 158 – Гра “Складанка герба, відзнаки”.
  5. Говорить і пише правильно по-українському і пояснить, чому це для нього/неї важне.
    - Ст. 12 і 13 – Тло до дискусії: “Вірність Україні”, “Українознавство”, “Українська мова”.
    - Ст. 166 – Примінення гри “Пластун потребує на табір ... ” – “Я в українській школі навчився...”.
    - Ст. 160 – “Мовна гра”.
  6. Знає та заспіває Пластовий Гімн і Гімн Закарпатських Пластунів.
    - Ст. 24 - 25 – гімни
    - Ст. 158 – “Ігри для засвоєння пісень”.
  7. Пояснить, що це є добре діло і розкаже, як його практикує в щоденному житті.
    - Ст.15 – “Добре Діло”.
  8. Знає про українську громаду в своїй місцевості. Назве головних провідників української держави.
  9. Викажеться успіхами в шкільній науці і обов’язковим навчанням українознавства, де такі школи існують.
    - Ст. 13 – “Українознавство” – тло до дискусії та перевірки участі членів гуртка в українській школі.
    - Ст. 32 – “Пластове назовництво”.
    - Ст.л 52 – “Як у Пласті святкують незалежність України”.

Б. Пластова ідея

1. Знає хто і коли заснував Пласт
  - ст. 55 – “Історія Пласту”, “Перший етап”
  - ст. 32 – “Пластове назовництво”
  - ст. 200 – “Додатки”, “Історія”
  - ст. 162 – Гра “Доміно” на тему початків історії Пласту.
2. Знає напам’ять і пояснить Пластову Присягу. Пояснить, що це є присяга.
  - ст. 9 – “Пластова присяга”
3. Знає напам’ять і пояснить Пластовий Обіт.
  - ст. 22 – “Пластовий обіт”
  - ст. 158 – “Ігри для засвоєння пісень”
4. Пояснить пластове гасло СКОБ і знає його символи.
  - ст. 28 – “Пластове гасло і привітання”
5. Нарисує і пояснить пластову відзнаку і знає де її можна і треба носити.
  - ст. 21 – “Пластова відзнака – символ Пласту”
  - ст. 37 – “Відзнаки приналежности до Пласту”
  - ст. 158 – Гра: “Складанка, герб, відзнаки”
6. Знає, хто є патроном Пласту і чому.
  - ст. 30 – “Св. Юрій – патрон Пласту”

- ст. 162 – гра “Доміно” на тему життєписа св. Юрія
7. Знає життєпис патрона свого куреня та прикмети його характеру, що зробили його/її гідним/гідною до наслідування.
- ст. 106 – “Патрон куреня” - тло до дискусії про даного патрона куреня
  - ст. 162 – Гра “Доміно” на тему життєписа патрона куреня

В. Пластова організація

1. Знає організацію гуртка і пояснить обов’язки діловодів. Знає відзначки гурткових діловодів.
  - ст. 84-88 – “Гурткові діловоди”
  - ст.207 – Приклади книг гурткових діловодів
  - ст. 36 – Пластові відзнаки
  - ст. 39 – “Відзнаки пластових діловодів”
  - ст. 162 – Гра: “Доміно” на тему обов’язків діловодів
2. Знає організацію куреня і пояснить обов’язки діловодів. Знає відзнаки курінних діловодів. Знає, хто є в проводі свого куреня.
  - ст. 110 - 113 – “Рада гурткових, хорунжі”
  - ст. 36 – “Пластові відзнаки”
  - ст. 39 – “Відзнаки пластових діловодів”
  - ст. 162 – гра: “Доміно” на тему обов’язків діловодів
3. Знає, хто є станичний/станична. Знає відзнаки зв’язкового і станичного.
  - ст. 106 – “Зв’язковий, зв’язкова”
  - ст. 78 – “Станиця”
  - ст. 40 – “Відзнаки членів пластових старшин”
4. Знає, які відзначення і престороги надається в Пласті і пояснить їх. Знає відзнаки пластових відзначень.
  - ст. 148 – “Відзначення в УПЮ”
  - ст. 149 – “Перестороги”

Г. Пластові заняття

1. Знає і заспіває найменше 5 пісень (народних і пластових)
  - ст. 92 – “Спів”, “Як навчити пісню”
  - У Довіднику є слова і ноти до таких пісень: “Ще не вмерла” (ст.14), “Цвіт України і краса” (ст.24), “Гей пластуни! Гей юнаки!” (ст.25), “Пластовий обіт” (ст.22), “Отче Наш” (ст.43), “Сіріли у сумерку” (ст.191),”Гей на Івана” (ст.50), “Кривий танець” (ст.47)
2. Вміє давати і виконувати впорядові накази в гуртку.
  - ст. 150 – 152
3. Знає правила чесної гри і їх придержується. Пояснить і переведе 3 пластові гри з гуртком
  - ст. 153 – “Пластові ігри”
4. Докаже, що читає пластовий журнал для юнацтва.
5. Візьме участь в одному спільному занятті з іншим гуртком.
  - ст. 98 – “Прогулянки”
  - ст. 96 – “Плянування”
  - ст. 102 – “Діяльність поза гуртком”
6. Знає, які є роди прогульок в місті й візьме участь в одній.
  - ст. 98 – “Прогулянки”
  - ст. 96 – “Плянування”

Г. Життя в природі

- ст. 171 – “Чому йти в природу”
  - ст. 168 – “Шифри, гра для засвоєння знання”
  - ст. 162 – “Доміно” на тему життя в природі
1. Знає чому треба дбати про довкілля і пояснить як це сам/сама робить.
    - ст. 179 – “Екологія”
    - ст. 180 – “Життьовий ланцюг в Скелястих горах”
  2. Знає небезпеки від рослин і тварин у своїй околиці. Відчитає слід людини, колеса і принайменше трьох тварин.
  3. Вміє збудувати гніздо для розпалення вогню, запалить його не більше як 3-ма сірниками, правильно погасить і затре сліди вогню.
    - ст. 187 – “Вогники і ватри”
  4. Знає, який особистий виряд потрібний на одноденну прогульку і спакує наплечник.
  5. Знає, який особистий виряд потрібно на табір і спакує наплечник.
    - ст. 181 – “Виряд”
    - ст. 182 – “Дещо про наплечник”
  6. Зав'яже три вузли і одно в'язання і знає коли їх уживати.
    - Гра ст. 166 – “Вузли і в'язання”
  7. Має пластовий ніж і знає як його безпечно вживати.
  8. Знає як поставити і спакувати шатро.
    - ст. 182 – “Дещо про шатро”
  9. Відбуде одну прогульку в природі з нічлігом.
    - ст. 171 – “Чому йти в природу”
    - ст. 98 – “Прогулянки”
    - ст. 183-186 – “Плянування і перевірка”, “Життєвий досвід”, “Здобуття заправи”, “Підготовка харчів”
    - ст. 181 – “Виряд”
  10. Відбуде один курінний або окружний/крайовий табір
    - ст. 119 – “Курінний табір”
    - ст. 192 – “Табори”
    - ст. 100 – “Гуртковий табір”
  11. Покаже сторони світу при допомозі компаса, сонця, зір.
    - ст. 178 – “Рисунок компаса”
  12. Знає основні знаки на топографічній карті. Вміє зорієнтувати карту.
    - ст. 165 – “примінення гри Парування”

Д. Життєва зарадність

1. Вміє покликати лікаря, поліцію і пожарну сторожу.
2. Вміє подати поміч у випадках: поранення, удару сонця, попарення, запалення одягу.
3. Вміє зорієнтувати карту свого міста. Знайде визначене місце на карті.
4. Вміє надати поручений лист і пакунок на пошті.
5. Знає правила доброї поведінки і примінює їх в житті.
  - ст. 11 – “Пластуни обстоюють гідність людини”

Е. Тіловиховання

1. Практикує особисте тіловиховання
2. Вміє плавати.
3. Здобуде ВФВ для свого віку.
  - ст. 144 – про ВФВ

Є. Пластові вмiлостi

- ст. 144 – “Пластовi вмiлостi” i приклади вимог
- ст. 146 – список умiлостей

1. Здобуде 3 пластовi вмiлостi

Друга Проба

А. Три Головні Обов'язки Пластуна - передискутувати

1. Візьме участь в дискусії про Три Головні Обов'язки, де подасть приклади примінення їх в особистому житті.
  - ст. 10-15 - Пояснення - тло до дискусії
  - ст. 156 – Гра: “Чи розумієш Три Головні Обов'язки Пластуна?”
2. Знає в загальному обряд, церковні традиції і головні свята свого віровизнання
  - ст. 41 – “Вияви пластової духовости”
3. Візьме участь в дискусії про Пластовий Закон, де подасть приклади примінення його в особистому житті.
  - ст. 16-17 – “Жити за Пластовим Законом”
  - ст. 157 – “Ігри для засвоєння Пластового Закону”
4. Знає історію української національної символіки.
  - ст. 13 – “Український герб і прапор”, “Український гімн”.
  - ст. 153 – Гра: “Складанка герба, відзнаки”.
  - ст. 158 – Ігри для засвоєння пісень.
5. Доведе, що читає пластові видання для молоді. Напише один допис до пластової преси.
  - ст. 13 – Тло до дискусії: “Українознавство”, “Українська мова”
  - ст. 160 – “Мовна гра”
6. Зробить, або продемонструє, один проєкт з народнього мистецтва (напр. вишивання, писанкарство, вертеп, танець).
  - ст. 161 – “Частини гуцульського строю”
  - ст. 162 – Гра: “Доміно” на тему мистецтва.
  - ст. 168 – “Шифри” на тему народнього мистецтва.
7. Виконає з гуртком спільне добре діло.
  - ст. 15 – Тло до дискусії чи вступу до проєкту: Помагати іншим
  - ст. 96 – “Плянуння”
8. Виконає один проєкт на тему сучасної України або діаспори.
9. Викажеться успіхами в шкільній науці і обов'язковим навчанням українознавства, де такі школи існують.
  - ст. 13 – Тло до дискусії: “Українознавство”
  - ст. 160 – “Історична гра”
  - ст. 169 – Знайди слова (20 українських князів)

Б. Пластова ідея і організація

1. Візьме участь в дискусії, в якій вияснить чому належить до Пласту
  - ст. 5 і 6 – “Що таке Пласт”, “Ціль Пласту”
  - ст. 1 – Продискутувати “Чим Пласт манить”
2. Знає в загальному історію Пласту в його шість етапах, а саме 1912-20, 1920-30, 1930-45, 1945-50, 1950-1990, 1990 по сьогодні. Знає як і коли відродився Пласт в Україні.
  - ст. 53-74 – “Додаток до Частини 5: Історія”
  - ст. 162 – гра “Доміно”
3. Веде успішно гурткове або курінне діловодство принайменше 6 місяців.
  - ст. 89 – “Як бути добрим провідником у гуртку”
  - ст. 125-134 – “Провідництво”
  - ст. 84-88 – “Гурткові діловоди”
  - ст. 110-114 – “Рада гурткових”

4. Знає з яких частин складається станиця і крайова пластова організація. Назве головних членів Станичної і Крайової Пластової Старшини. Вміє розпізнати відзнаки членів Станичної і Крайової Старшини.

- ст. 75-80 – “Структура Пласту”

В. Пластові заняття

1. Знає і заспіває найменше 10 пісень (стрілецьких, повстанських, обрядових)

- ст. 92 – “Як навчити пісню”

2. Вміє подавати і виконувати впорядові накази в курені.

- ст. 150-152 – “Впоряд”

3. Візьме участь в тереновій грі.

- ст. 155 – “Переведення ігор”

4. Пояснить, як підготовляється гутірку і що потрібно, щоб її успішно перевести.

- ст. 94 – “Гутірка”, “Як провадити гутіркою”

5. Підготує і переведе з гуртком одні сходини з гутіркою.

- ст. 90-95 – “Сходини”
- ст. 208 – “Приклад програми сходин”
- ст. 212 – “Приклад протоколу”
- ст. 208 – “Тримісячний плян праці”

6. Зорганізує з гуртком одні спільні заняття з другим гуртком.

- ст. 98 – “Прогулянки”
- ст. 96 – “Плянуння”
- ст. 102 – “Діяльність поза гуртком”

7. Зорганізує з гуртком одну прогульку в місті.

- ст. 98 – “Прогулянки”
- ст. 96 – “Плянуння”

Г. Життя в природі

- ст. 171 – “Чому йти в природу”
- ст. 174 – “Підготовка”
- ст. 168 – “Шифри”

1. Знає які є сучасні обставини екології країни свого поселення, зокрема які є проблеми.

- ст. 179 – “Екологія”
- ст. 180 – “Життьовий ланцюг в Скелястих горах.”

2. Знає небезпеки від рослин і тварин в країні поселення.

- ст. 164 – Гра “Парування”

3. Знає які є роди ватер. Вміє збудувати ватру, запалити не більше як 2-ма сірниками, загасити і спрятати сліди вогню.

- ст. 187 – “Вогники і ватри”

4. Зварить на полевій кухні обід з двох страв.

- ст. 185 – “Підготовка харчів”

5. Зав’яже 6 вузлів і 2 в’язання і знає коли їх уживати.

6. Знає і пояснить принципи відповідальної піонерки.

7. Збудує в природі кухню. Знає, що зробити з відпадками. Вміє обходитися з сокирою і полевою кухнею (на паливо). –

- ст. 172-184 – “Життя серед природи”, “Підготовка”
- ст. 168 – “Шифри”

8. Відбуде одну прогульку в природі з нічлігом

- ст. 171 – “Чому йти в природу”
  - ст. 98 – “Прогулянки”
  - ст. 96 – “Плянування”
  - ст. 183-186 – “Плянування і перевірка”, “Життєвий досвід”, “Здобуття заправи”, “Підготовка харчів”
  - ст. 181 – “Виряд”
  - ст. 168 – “Шифри”
9. Відбуде курінний або окружний/крайовий табір (під час цього етапу)
- ст. 119 – “Курінний табір”
  - ст. 192 – “Табори”
  - ст. 100 – “Гуртковий табір”
10. Візьме участь у змагу лисячого бігу (орієнтування).

Г. Життєва зарадність

1. Здобуде знання першої допомоги на рівні державного курсу.
2. Вміє орієнтуватися в своїй провінції/області по мапі, знайти міста і дороги.
3. Знає правила доброї поведінки і примінює їх в житті.
  - ст. 11 – “Пластуни обстоюють гідність людини”

Д. Тіловиховання

1. Практикує особисте тіловиховання
2. Здобуде ВФВ для свого віку.
  - ст. 144 – про ВФВ

Е. Пластові вмінності

- ст. 144 – “Пластові вмінності” і приклади вимог
  - ст. 146 – список вмінностей.
1. Здобуде 3 пластові вмінності.

Третя Проба

Завваги

- Матеріал у Довіднику надається лише на початкуючу дискусію чи частину проєктів, що їх вимагає ця проба.
- Із розвідувачами варто провести серію дискусій на теми такі як:
  - “Ціль Пласту”, ст. 6
  - “Вияви духовости” ст. 41
  - “Як у Пласті плекають українські традиції” ст. 48
  - “Український Пласт – Український скавтський рух” ст. 53
  - “Дозрівання” ст. 20
  - “Пластові церемоніяли” ст. 31
  - “Зміст та користь (юнацької) програми” ст. 135
  - “Чому йти в природу” ст. 171
  - “Як прогулянка може бути тлом для самовиховання”

А. Три Головні Обов’язки Пластуна

1. Виконає три проєкти мінімум з таких тем:
  - ст. 16 – “Жити за Пластовим Законом ...”
2. Релігія свого віровизнання
  - ст. 10 – “Вірність Богові”
3. Українська мова письмо
  - ст. 12 – “Вірність Україні”
4. Українська громада, студентські й молодечі організації.
5. Українські звичаї і традиції.
  - ст. 41 – “Вияви пластової духовости”
6. Українське мистецтво.
7. Спільне добре діло.
  - ст. 15 – “Помагати іншим”
8. Сучасна Україна й діаспора.

Б. Пластова ідея і організація

Виконає три проєкти мінімум з таких тем:

1. Історія Пласту.
  - Ст. 53 – “Історія Пласту”
  - Ст. 200 – “Додаток до частини 5: Історія ”
2. Провідництво.
  - Ст. 125 – “Провідництво”
  - В гуртку – “Гурткові діловоди” ст. 84
  - В курені – “Рада гурткових” ст. 108, “Курінний табір” ст. 119
  - В УПН – “Виховна праця в УПН” ст. 104
  - “Вишкільні табори” – 195
3. Виховна праця
  - Ст. 104 – “Виховна праця в УПН”
  - Ст. 77 – “Кадра виховників”
4. Пластова організація і провід.
  - Ст. 75 – “Пластова структура”
  - Ст. 36 - 40 – “Пластові відзнаки”

5. Світовий скавтінг.

1. Ст. 53 – “Український Пласт – Український Скавтський Рух”

В. Громадська діяльність.

Виконає один проєкт мінімум з таких тем:

1. Амбасадорство (послаництво)
2. Поширення відомостей про Україну й діаспору.
3. Суспільна служба.

Г. Пластові заняття

Виконає один проєкт мінімум з таких тем:

1. Українські пісні й музика.
2. Пластові ігри (теренові, спортові, змаги тощо)
  - Ст. 153 – “Пластові ігри”
3. Дружність.
4. Пластова преса.

Г. Життя в природі

- Ст. 171 – “Життя серед природи”

Виконає один проєкт мінімум з таких тем:

1. Екологія.
  - Ст. 179 – “Екологія”
2. Пластова Ватра
  - Ст. 187 – “Вогники й ватри”
  - Ст. 101 – “Гуртковий вигник або ватра”
3. Прогулянка або мандрівка.
  - Ст. 98 – “Прогулянки”
  - Ст. 96 – “Плянування”
  - Ст. 118 – “Курінна прогулянка”
  - Ст. 175 – “Підготовка”

Д. Табори і вмілості.

1. Візьме участь в одному пластовому таборі в часі здобуття цієї проби.
  - Ст. 119 – “Курінний табір”
2. Здобуде 3 пластові вмілості.

Безпека в домівці і під час року

Підхід до безпеки мусить бути такий самий в домівці і поза домівкою, на прогуляках і на таборах. Ситуації небезпеки і доступ до ресурсів різняться але “культура безпеки і безпечності” мусить бути тою самою. Тому ми повинні підходити до безпечності у такій сам спосіб чи поза домівкою, у терені, чи у домівці, у місті.

Загальні думки і окреслення.

Чи можна мати заняття без ризику?

Як можемо оцінити, обмежити, уникнути ризик і небезпеку?

Який є ризик і небезпеки зв'язані з нашою працею у домівці і під час року?

Які є причини випадків?

Як ми повинні поводитися у випадках наглих?

Як ми повинні підготувитися до таких ситуацій?

Оцінення ризику (Risk Assessment)

Підставою безпечної поведінки, думання про безпеку чи культури безпеки – це обдумання і окреслення небезпек, ризику і створення способів поводитися у наглих ситуаціях.

Мусимо питати:

Які є можливі небезпеки? (треба старатися перейти усі можливості).

Яка завелика це небезпека?

Яку завелику шкоду вона може зробити?

Яка правдоподібність цієї небезпеки?

Варта передумати нашу реакцію до навіть не дуже правдоподібних ситуацій. Часто реакція є тою самою що ми застусовуємо до більш типічних ситуацій: медична допомога, амбулянс, пожеженики, поліцію, і т.д.

Причини випадків

Випадки є спричинені непередбачиними ситуаціями. Деякі ситуації не можна передбачити, хоча навіть на ці можна частинно підготувитися загально. Це роблять парамедики, пожежники, поліція і т.д.

Багато небезпечних ситуацій є вислідом того, що можна передбачити і є спричинені:

- i) неувагою
- ii) незнанням
- iii) непевністю
- iv) незрозумінням ситуації, або неправильним окресленням ситуації
- v) браком підготовки
- vi) почуттям необхідності (necessity)
- vii) “бо ми усе так робимо”
- viii) не перевіренням зняряддя

Деякі небезпеки у домівці

Вогонь Чи є у домівці досить гасників (fire extinguishers)?
Хто їх перевіряє? Як за часто?
Чи домівка має досить “smoke alarms” і “CO₂ alarms”?
Хто їх перевіряє? Як за часто?
Якщо їм потрібні батареї, хто їх міняє і як за часто?
Хто перевіряє чи ці алярми не є за старі?
Чи виходи правильно і ясно позначені?
Чи ми переводимо вправи евакуації (fire drills)? Як часто?

- Чужі люди Чи ми можемо перевірити чи чужі люди є в домівці і чи ми це робимо?
Чи хтось уважає на молодше юнацтво поміж сходами і часом коли батьки їх підбирають?
- Медичні Чи усі виховники знають, хто з юнацтва має смертельні алергії до: орехів, арахісів, бджіл/ос, молодка, і т.д. ?
Чи в домівці є “Еріпен” ? Чи цей “Еріпен” є легко доступний?
Рівнож чи інші загрозливі ситуації/стани юначок/юнаків: азма, епілепсія, цукриця, і т.д. є знані? Чи реакція до цих специфічних випадків є ясно окреслена?
Де є аптечка? Хто її перевіряє і доповнює і як за часто?
Чи аптечка має додаткові медицини поради спеціальним проблемам пластунів-інвалідів?
Хто з виховників має вишкіл Першої Допомоги? CPR?
Коли телефонуємо батькам? Коли телефонуємо на 911?
Кому зголошуємо?
Чи є паперовий “Incident Report” ?

Деякі небезпеки поза домівкою

- Кому треба зголосити заняття поза домівкою?
- Скільки виховників/батьків відповідають за кожний гурток? (мінімум повинно бути 2 особи).
- Треба мати зі собою принайменше один мобільний телефон і число до домівки, числа до батьків усіх учасників і т.д.
- Аптечка і медицини потрібні поодиноким пластунам необхідні.
- Варта мати число медичної асикурації усіх учасників, навіть дорослих.
- З ким треба комунікуватися в разі випадку?
- Що робимо якщо юнак/юначка забудуться або “зникне” ?

Треба мати на увазі **менші небезпеки**: соняшне попарення, відводнення, холод і також “frostbite” – відмороження, скручення ноги, руки, покалічення, вкус звіра, бджоли/оси, автомобілевий випадок, і т.д.

Безпека полягає на співвідносинах

Щоби група поводитися безпечно потрібне:

- i) довір'я до провідника і до інших членів групи
- ii) респект до провідника і до інших членів групи
- iii) співпраця
- iv) спільна мета
- v) зрозуміння потреби поводитися розсудливо, обережно і безпечно

Усі учасники відповідають за безпеку, особисту і групи

Особиста відповідальність найважливіша хоча виховників роля інструктажу і нагляду також важлива

Кожна особа є важна і потребує: довіря, респект, співпрацю, знання, і зрозуміння ситуації

Пластові Церемоніяли

Значіння

Пластовий церемоніал є творчо виконана подія, щоб відзначити важні події і поступки в Пластовому житті. Ціль пластового церемоніялу є перетворити звичайну подію у надзвичайну, або додати чар до уже спеціального моменту і тим чином викликати емоційний зв'язок з Пластовими друзями та з організацією і її ідеалами. Метод і виконання церемоніялу відмінні залежно від віку учасників та від події.

Дальше пояснення можете знайти на стр. 31 у пластовому довіднику

Приклади

- Пластова Присяга (приклад у пластовому довіднику стр. 197)
- відзначення
- заснування пл. гуртка
- перехід з уладу в улад
- надання відзначення
- відкриття і закриття сходин (спеціально в новацтві)
- відкриття і закриття дня на таборі
- перебрання проводу (напр. на таборі, Золота Булава)
- відкриття і закриття пластової ватри на таборі
- нічний „тихий алярм" на таборі
- весільний церемоніал

Висліди

Церемоніал може мати такі позитивні висліди:

- емоційне пережиття
- піднесення духу
- скріплення єдності групи
- збільшення почуття приналежності
- збереження традицій
- стимулювання відчуттів (senses)
- приємна пам'ятка з досягнутого

Нажаль церемоніяли можуть також згубити свій вплив якщо вони:

- за часто вживані
- за довгі і нудні
- виконані без поваги
- незаплановані

Планування і Виконання

Церемоніал треба запланувати заздалегідь. Церемоніал повинен бути:

- поважний
- простий
- короткий

Саме юнацтво може брати участь у плануванні і переведенні, щоб збільшити значення учасникам. Наприклад, остання група, що перейшла церемоніал Пластової Присяги може допомогти планувати і виконувати церемоніал для наступної групи.

Наступні прикмети повинні існувати у церемоніалі:

- тема – ідея церемоніюлу (дружба, обіцянка, самовиховання, перехід у Пластовому житті)
- виписані слова/текст – щось прочитати чи висловити
- знаряддя/символи (props) – видимий символ представле глибше невидиме значення.

Приклади:

- шнур представляє зв'язок дружби
- прапор представляє дух куреня
- вогонь: свічки, смолоскипа, ватри представляє поширення ідеї
- дії – як будете стояти? чи є рухи і які? хто, що робить?
- Музика – спів, мурмурандо, інструменти або награна музика також додають чар

Як плянуєте і переводите, пам'ятайте:

- не забути ціль
  - вибрати відповідне положення і підготувати місце (наприклад ватру, при озері, в кімнаті заслоненій від сонця)
  - придбати, щоб усі котрі беруть участь знали що роблять
  - вправляти або перейти церемоніал
  - чи впровадити зміни, щоб церемоніали котрих часто повторюється не стали нудні?
  - церемоніал має бути поважний, простий і короткий
  - мати провідника, щоб завпевнити вміле виконання
  - уживати знаряддя/символи (props), щоб збільшити пережиття
- мати програму і список знарядь

МЕТОДА НАВЧАЛЬНИХ ІГОР НАВЧИСЯ І ЗАБАВСЯ!

Що це є навчальні ігри (play way)?

- Це розвагова метода яка вживає цікаві ментальні і фізичні засоби для **презентації, засвоєння і перевірки** елементів юнацької програми;
  - знання
  - вартостей
  - мови
- Юнаки зрозуміють, що вчитися може бути серйозним і забавним. Чим більше юнацтво запізнає ігри як спосіб передачі пластового матеріялу, тим краще (з більшою охотою) вони будуть такі гри грати.
- Виховник хоче навчити, юнаки хочуть забавитися. **Навчися і забався** - це гасло навчальних ігор.

Чому навчальні ігри це корисна і успішна метода?

- Піраміда навчання показує, що відсоток засвоєння коли береться участь в процесі є між 30% і 75%
- Метода навчальних ігор може допомогти виховникові із проблемами
  - вживанням укр. мови
  - створенням зацікавлення
  - втриманням уваги

Навчальні ігри можуть бути

- писемні
- рухливі
- змаги
- ролювання (сценки)
- запитники
- інтерактивні

- Навчальні ігри можуть бути
  - особисті
  - групові
- Одну і ту саму гру можна вживати кілька разів, кожний раз з іншою ціллю. Навчальна гра надається для того, щоб:
  - навчитися
  - вправляти
  - перевіряти

Як переводити навчальну гру

- Гра повинна зацікавити і втримати увагу
- Подай короткий вступ - що будемо вчитися - і просте пояснення гри.
- Якщо гра складніша, поясни крок-за-кроком.
- Якщо хтось інший переводить гру, не втручайся. Дивися і спостерігай, не будь суддею чи екзамінатором.
- Будь виrozumілим. Якщо вживаєш гру щоб навчити, не критикуй тих, хто не знає або не вміє.
- Вживай інших до помочі у переведенні навчальних ігор
  - якщо хтось в гуртку обзнайомлений із темою, або вже знає гру - може помагати іншим в гуртку вчитися.
  - запроси кандидата до III проби щоб підготував і перевів навчальну гру як свій проект до проби.
- Якщо ти не маєш досвіду у переведенні навчальних ігор, починай із темою, з якою ти добре ознайомлений - напр. традиції чи в'язання вузлів - і підготуй її у формі навчальної гри. Так набереш самопевности.

Що потрібно щоб навчальна гра вдалася? значить: виховник навчив, а юнак навчився і забавився?

- Навчальні ігри потрібно відрізнити - в умі виховника і юнака - від ігор розвагових. Спочатку гри потрібно пояснити, що ми будемо чогось вчитися, а щойно тоді сказати- що ми будемо грати гру.
- Коли вибирається і підготовляється гру, треба взяти під увагу юнаків
  - знання
  - вік і рівень розвитку
  - знання української мови
- Виховник мусить сам підготуватися і навчитися те, що вчить гра.
- Виховник мусить сам знати, як зробити, те що вимагається в грі.
- Виховник мусить знати правильні / відповідні відповіді на питання, якщо такі є.
- Все потрібне до гри мусить бути готове перед сходинами.

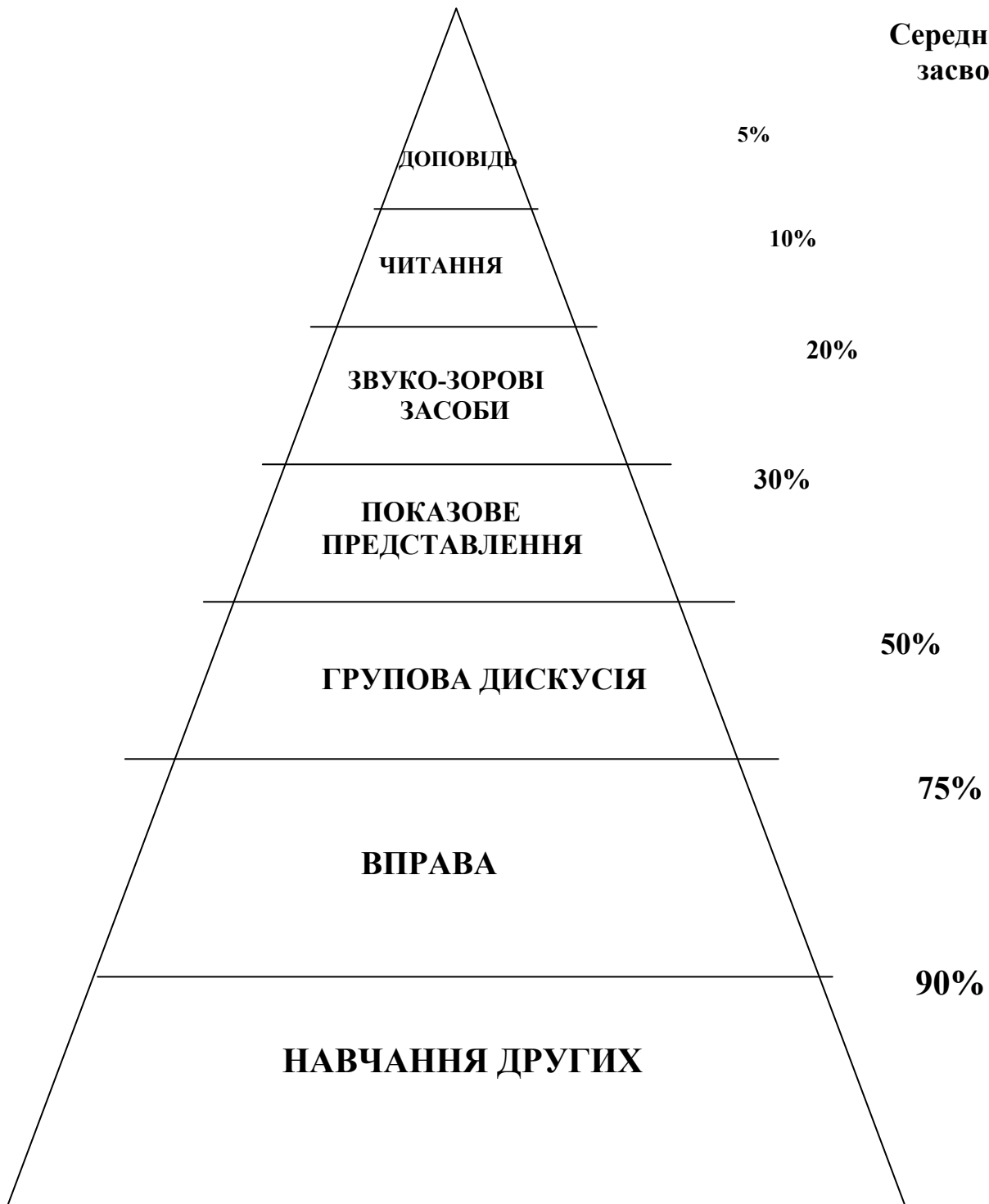
Оксана Закидальська (4.03.2006)

Г. Види передання Матеріалу

Піраміда навчання	ст. 64
Види передання	ст. 65 – 67

ПІРАМІДА НАВЧАННЯ

Середнє число
засвоєння:

ВИДИ ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗАЙНЯТЬ НА ВИШКОЛАХ

Піраміда навчання подає ефективність різних видів передання щодо засвоєння матеріалу. На вишколі потрібно вибрати найбільш ефективний спосіб переведення на кожну тему.

- Щоб учасники вишколів скористали якнайбільше
- Щоб знання залишилось на довший час,
- Щоб учасники мали нагоду виробити свої погляди

Потрібно

- піднести рівень зацікавлення учасників
- заохотити особисту співучасть кожного учасника;
- пристосувати вибраний спосіб до особливих уміlostей і сил провідника;
- збагатити вишкіл різноманітними заняттями;
- дати нагоду учасникам вправляти навчені вміlostі;
- дозволяти провідникові оцінити знання і потреби кожного учасника.

Допоміжні матеріали

Приклади:

- записки на таблиці або на настінних картках;
- фотографії, слайди, рисунки;
- табелі, діаграми;
- експонати, моделі;
- радіопередачі, звукозаписи, відео;
- прохід учасників надвір або до другої кімнати, щось оглянути;

1. ДОПОВІДЬ

- Одна особа говорить другим і так передає намічену інформацію, вживаючи при потребі слайди, записки і т.д. Після доповіді слухачі звичайно пам'ятають лише 50% поданих інформацій, а через тиждень лише 20% інформацій залишається в пам'яті. Доповідь не є дуже ефективний спосіб. Доповідь довша 20 хвилин тратить ефективність.
- Корисна, тоді як треба промовити до більшої групи людей.
- Короткою доповіддю (5 до 10 хвилин) можна подати вступ або заключення до іншого способу, напр., вступ до напруги умів, висновки дискусії.

2. СКЕРОВАНА ГУТІРКА

- Провідник розвиває тему дискусією, ставлячи слушні, передбачені питання, які провадять гутірку в бажаний напрям.
- Корисна, тоді коли учасники ознайомлені з темою до тої міри, що могли б даліше під керівництвом провідника розвивати тему.
- Позитиви:
  - Кожний учасник бере участь і думає.
  - В дискусії учасники розвивають свої думки.

3. ДИСКУСІЯ

- Є різні форми зайнять, котрими група розглядає тему обмінюючись думками на певну тему. Перед дискусією треба розпочати процес думання або доповіддю, напругою умів або представленням гостями тощо.
- Дискусія може бути в одній великій групі

- Краще розділити учасників на менші групи по 3 – 6 осіб.
  - Провідник кожної групи мав би заохочувати співучасть, розвивати думки, скеровувати дискусію до даної теми.
  - Групи повинні представити свої ідеї і заключення всім учасникам або усним звітом, або записаними нотатками тощо.
  - На кінець може бути ще коротка загальна дискусія.
- Під час переведення пильнувати, щоб усі брали участь і пояснювати, заохочувати, наvertати дискусією до теми;
- Завжди потрібно загальної аналізи/заклучення.

4. НАПРУГА УМІВ

- Мала група (5 до 15) людей подає свої різні особисті думки на дану тему або проблему. Кожну думку приймається і записується без критики і без сміху.
- Пізніше записані думки аналізується, угруповується і підсумовується і з них твориться дальший напрям, висновки, плян праці, теми на дальші дискусії.
- Корисна, тоді коли треба швидко зібрати ідеї, розбудити зацікавлення й дискусію серед членів групи.
- Позитиви:
  - Кожний бере участь за порядком без страху критики.
  - Можна за короткий час зібрати багато цікавих думок.
  - Члени групи почуваються прихильні до ідеї і до зібраних думок і до висновків цього зайняття.
  - Провідник може багато пізнати про кожного учасника, слухаючи подані ідеї.

5. СТАНЦІЇ ЗАВДАНЬ

- Малі групи учасників за порядком розглядають підготовлені пункти, щоб при кожному випробовувати або навчитись або передумати намічену тему.
- Провідників пунктів підготувати, щоб мали потрібне знання, знаряддя і матеріяли.
- Приготувати учасників на це зайняття гутірками, або напругою умів, або дискусією тощо.
- Пояснити учасникам правила зайняття і спосіб переведення.
- На кожен пункт призначити 15 до 30 хвилин часу.
- Позволяти вільну дискусію і вправу при пунктах.
- Позитиви:
  - На точках учасники мають змогу випробовувати або вправляти намічену вмільсть.
  - Тому, що учасники ходять малими групами, провідники пунктів можуть кожній особі допомогти і кожному особу спостерігати.

6. ІНСЦЕНІЗАЦІЯ

- Розділити учасників на групи.
- Кожна група одержує опис ситуації, напр. у гуртку один всім перебиває гутірку.
- Всі групи інсценізують свою сценку.
- Всі учасники дискутують/аналізують інсценізації і провідник робить заключення.

7. АНАЛІЗА ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ

- Провідник приготує наперед опис ситуації.
- Розподілити учасників на групи.
- Кожна група одержує опис життєвої картини в якій найчастіше міститься проблема. (Напр. у гуртку юначки плянують прогулянку, але оминають думки одної або насміхаються з неї.)

- Кожна група має подати аналіз ситуації і подати сугестії на розв'язку проблеми.
- Всі учасники дискутують подані сугестії і провідник робить заключення.

8. ПОКАЗ

- Провідник показує учасникам, як щось зробити або виконати.
- Показ добрий на велику групу учасників.
- Надається на передання вміння з практичного пластування
- Показ не дає нагоди на особисту вправу, тому добре після показу перевести вправу малими групами.

9. НАВЧАЛЬНІ ІГРИ

(Дивись окремих опис)

10. ІНТЕРВ'Ю – техніка пізнання

- На початку вишколу назначені пари учасників розпитують один одного про себе і тоді всім представляють свого партнера.

11. ВІДГУК – При кінці дня

- На великому папері виписати точки програми даного дня і причіпити на стіні.
- Кожний учасник одержує ліпки трьох кольорів: зелені, жовті і червоні.
- Кожний має причіпити відповідну ліпку на тему, що її заслуговує: зелену на добре виконану, корисну тему, жовту на тему середньої якості або червону на тему негативно оцінену.
- Є коротка дискусія і провідник робить аналізу – пояснює причину теми чи способу переведення і робить заключення щодо наступного дня: оминати негативно оцінені прояви там де можливо.
- Користь
  - інформує провідників про оцінку тем вишколу
  - дає нагоду впровадити зміни, де потрібно і якщо можливо
  - дає приклад виховникам до наслідування з юнацтвом

Г.

Заняття на вишкoлі

Приклади занять на вишкoлі	ст. 70
Майстерня – розвиток особистості	ст. 72
Вартості – заняття з юнацтвом	ст. 73– 78
Майстерня – провідництво	ст. 79 – 87

Приклади занять на вишколі

Підходи можна моделювати на різні теми і з працею з юнацтвом

Користь вишколу

- На початок дати всім кусок паперу. Хай кожен напише: “Чому я тут”, “Що я хочу досягнути”.
- На кінець (може на вогнику) хай кожен витягне папір і висловить почерзі – “Що вишкіл мені дав”.

Щодо якостей виховника

Аналіза інших

- Поділити учасників на групи:
- Кожна група має заінсценізувати:
  - Інцидент/приклад негативного виховника
  - Інцидент/приклад позитивного виховника
- Аналіза і дискусія.

Увага на учасників

- Дати кожному учасникові список якостей, вмінь, знань “ідеального” виховника:
- Дати кілька хвилин, щоб кожен мав час подумати над собою.
- На куску паперу (без підпису) хай кожен напише один приклад, як Пласт може допомогти йому/їй побороти слабші сторінки і стати кращим виховником/провідником/людиною.
- Позбирати куски паперу, витягати по-одному і дискутувати стільки скільки час дозволить. (Приклад – “Я не все зорганізована. Корисно, щоб ‘хтось’ в курені чи станиці вимагав мій плян праці.”)

Щодо цілей Пласту

(надається на першу точку вишколу)

- Виписати цілі Пласту в очах юнацтва і цілі в очах виховників/дорослих .
  - (В очах юнацтва:)
ці/ка/ві за/нят/тя, то/ва/рист/во, чар при/ро/ди, вик/лик, вдо/во/лен/ня з до/сяг/нень
  - (В очах виховників/дорослих)
Пле/кан/ня вар/тос/тей, са/мо/ви/хо/ван/ня, вмін/ня, про/від/ниц/тво, ук/ра/їн/ська мо/ва
- Потяти дві групи слів насклади, помішати і дати в окремі конверти. Приготовити стільки груп слів скільки груп учасників.
- Поділити учасників на групи і дати кожній групі два сети.
- На час кожна група має відтворити слова. Група, що перше відтворить правильно слова, виграє.
- Дисусія:
  - Що ті слова означають?
  - Чому така гра на початок?

Приклади майстерень плянування

- Плян сходи гуртка прихильників
- Плян праці гуртка прихильників на один місяць
(Рамки: подати річний плян праці станиці і 3-місячний плян куреня)

- Підхід до 3-місячного плану праці
  - Пам'ятати про цілі юнацтва, головне, що все потребує бути цікавим
  - потрібно баянс “тяжкого” матеріялу (обов'язки) і легкого (гри, спів)
  - головне вартості передавати малими дозами (не цілий закон на раз)
  - майже постійно потрібно якийсь захоплюючий проект: підготовка проглянки, вмілість тощо

Майстерня - Розвиток особистості

Час – 1 година

Матеріяли – папір потятий на куски (strips)
markers
великі аркуші паперу
таблиця або стіна
ліпка

Вступ (15 хвил.)

Подати учасникам наступні питання:

1. Якими ви були як були юнаками чи юначками?
2. Що ви найліпше любили робити на сходинах?
3. Що вам найбільше неподобалося на сходинах?

Нехай учасники особисто над цими питаннями подумують. (5 хвил.)

Тоді, поділити всіх на пари. Хай кожна пара обговорить їхні відповіді до питань.
Кожний учасник тоді напише 5-10 ідей на кусках паперу.

Зайняття (30-40 хвил.)

Сказати кожному учасникові відкрити сторінку де міститься 'Мазлова Піраміда Людських Потреб'. Перейти в загальному. Звернути увагу, що пересічно людина може стреміти до вищих потреб тільки тоді, коли задовольнить нижні. Сказати учасникам закрити піраміду.

На стіні мати написані на кавалках паперу заголовки: Фізичні, Емоційні, Інтелектуальні, та Соціальні.

Сказати учасникам написати 4 потреби особи. Оприділити кожную потребу до заголовка на стіні і причіпити в одну колонку.

Тоді, учасники візьмуть ідеї написані під час вступу і причіплять на стіну під правильним заголовком (heading).

Наприклад: якщо їм подобалося іти до парку грати копаного – фізичне, якщо подобалося стрічатися із товариством – соціальне і тд.

Коли всі ідеї причіплені до стіни, сказати учасникам відкрити сторінку де виписані потреби доростків. Порівняти ідеї на стіні з ідеями на папері. Які є ті самі, які є інакші. Чому так вийшло? Чи можна поділити ідеї на стіні на стадії? (Зазначити стадії інакшими кольорами або символами.)

Підсумки

Чому виховникові важливо знати стадії розвитку юнака?

Коротка дискусія над відповіддю до цього питання.

.....
Наталка Мисаковець

Вартості – заняття з юнацтвом.

1. Де в Пласті записані вартості, які нам важливі?

- Три головні обов'язки пластуна
- Пластовий закон
- Обіт
- Пластовий гімн

Розділити всіх на групи. Три Головні Обов'язки розділити на три тексти. Кожна група дістає один (або 2) тексти. Всі мають 6 хвилин виписати якнайбільше вартостей пов'язаних з текстом. (Див. список вартостей – одна версія.)

2. Дискусія про різні присяги чи обіцянки. (Див. 'Oaths, Promises, Присяга')
Які подібності? Які різниці? Чому?

3. Розділити всіх на групи. Кожна група має написати 14 точок Пластового Закону – котра група це зробить найскоріше? Мають 1 хвилину зорганізуватися.

4. Заняття з юнацтвом – роздати по одній картці “Я цього тижня був _____” (Див. картки)
В який спосіб (я був точний тощо)?

5. Пластовий Закон II

Групи – мають 6 хвилин щоб написати 14 точок нового пластового Закону II

Чи це заняття для старшого чи молодшого юнацтва?

Або – написати додаткові точки до закону.

6. Розділити всіх на 4 групи і ротаційно заграти 4 гри:

(1). Поділити групу по парах. Вибрати 5 точок закону. Одна особа надає точки морзеткою, друга відчитує. Котра пара це зробить найскоріше. (Подати групам виписану морзетку.)

(2). Вибрати одну точку закону з шапки. Одна особа представляє слово рухами (без слів – charade), інші відгадують.

(3). Посортувати виписані на карточках вартості (характеристики людини) у порядку важливості

(4). Складати потяті речення

До ч. 6. (4) – приклад

п л а с т

у н є д о б р о ї г а д

к и к о л и в і н д и

в и т ь с я н а с в

і т о п т и м і с т и

ч н о с л о в н а п л а

с т у н к а д о т р и м у є

т ь с я с в о г о с

л о в а н е з а л е ж н

о в і д о б с т а в и н

Scout Promises, Oaths, Присяга

Питання до дискусії

- Як всі вісім присяг є подібні?
- Як різняться?
- Пластова присяга має частину, якої інші не мають. Подумайте чому.
- Спробуйте знайти тексти інших скавтських законів і їх порівняти з пластовим.
- Чи всі присяги згадують поміч іншим? Чому це є таке важливе для всіх скавтів?

1. Girl Guides - United States

On my honor, I will try:
To Serve God
and my country,
To help people at all times
And to live by the Girl Scout Law

2. Girl Guides - Canada

I promise on my honour, to do my best:
To do my duty to God, the Queen and my country,
To help other people at all times,
To obey the Guide Law.

3. Boy Scouts - United States

On my honor I will do my best to do my duty to God
and my country and to obey the Scout Law,
To help other people at all times,
To keep myself physically strong, mentally awake,
and morally straight.

4. South Africa

On my honour I promise that I will do my best:
To do my duty to God, and my country;
To help other people at all times;
To obey the Scout Law.

5. Norway

I promise to do my best to serve God,
help others and
live according to the Scout Law.

6. France

On my honor, with the grace of God,
I promise to do my best to serve God,
The Church,
My country and Europe,
To help my neighbor in all circumstances,
To keep the Scout Law.

7. Czech Promise

On my honor I promise that I will do my best,
To serve the highest Truth and Love faithfully all the time,
To fulfill my own duties and to observe the Scout/Guide laws,
To be prepared to help my country and my neighbors with all my soul and
body.

8. Пласт

Присягаюсь своєю честю, що робитиму все, що в моїй силі, щоб:
Бути вірним Богові і Україні,
Помагати іншим,
Жити за Пластовим Законом
І слухатись пластового проводу.

**Цього тижня я був
Словний:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Ощадний:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Братерський і
Доброзичливий:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Сумлінний:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Справедливий:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Зрівноважений:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Точний:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Увічливий:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Корисний:**

Ім'я

**Цього тижня я був
Справедливий:**

_____
Ім'я

**Цього тижня я
Любив красу і
дбав про неї:**

_____
Ім'я

**Цього тижня я
Дбав про своє
здоровля:**

_____
Ім'я

**Цього тижня я був
Пильний:**

_____
Ім'я

**Цього тижня я був
доброї гадки:**

_____
Ім'я

Пластун:

Словний

Пластун:

Точний

Пластун:

Справедливий

Пластун:

**Братерський і
Доброзичливий**

Пластун:

Сумлінний

Пластун:

Ощадний

Пластун:

Увічливий

Пластун:

Зрівноважений

Пластун:

Корисний

Пластун:

Любить красу

і дбав про неї

Пластун:

Пильний

Пластун:

**завжди
доброї гадки**

Пластун:

**Дбав про своє
здоровля**

Пластун:

Справедливий

Майстерня – Провідництво

Процес

Розділити учасників на групи

- Кожній групі дати сценку і питання.
- Всі представляють свої відповіді.
- Загальна дискусія
- Зключення . (Може бути повторення чогось, що учасники казали)

Сценка 1. -- Пластовий Юнацький Життєпис Олі Коваль.

Наш рій перейшов до юнацтва у 1992 році. Нас було 10. Мене вибрали гуртковою. Я любила нашу нову подругу. Ми мали цікаву програму: ми все щось вчилися і ходили на прогульки. Вже від того першого року я любила бути гуртковою. Я справді старалася все робити якнайкраще.

На перший табір ми всі поїхали. То було гарно. На другий рік був курінний табір. Я мала багато праці, бо я знову була гуртковою і я допомагала з підготовкою табору. Табір був дуже цікавий. Шкода, що не всі поїхали. Справді тоді дехто почав відпадати з гуртка. Я не розумію чому, бо наші сходини були цікаві

Я була гуртковою кожного року. Подруга нам дозволяла плянувати і багато переводити, так що я все мала багато праці. Мені допомагали Ганнуса і Зеня. І ця трійка одинікі, що тепер переходять третю пробу.

Мій найкращий спомин з тих часів це прогулька на роверах до заповідника. Там я zorganizувала теренову гру, яка всім дуже подобалася. Ми також мали обід з вишуканим меню – gourmet.

Питання для групи

1. “Пласт вчить менажмент і дає нагоду розвивати *leadership*.” До якої міри це відбувалося у гуртку Олі?
2. Які якості характеру мала Оля? Які бракували?
3. Які вміння юначка виявляла? Які вміння бракували?
4. Які провідницькі якості мала? Які якості провідника бракували?
5. Які способи провідництва/стилі Оля могла б була вживати, щоб пробувати затримати більше членів у гуртку?
6. Яка роль виховника повинна була бути?
7. Якого роду плянування не відбулося?

Деякі завваги до сценки 1 – теми до дискусії

Провідник потребує постійно працювати над собою. У гуртку, найкраща нагода це бути гуртковою. Лише одна юначка дістала цю нагоду.

Які якості характеру мала Оля:

- чесна, готова допомогти, дбайлива, спостережлива (бачила, що дехто тратить охоту до пластування)

Які бракували: замало гнучка,

Які вміння юначка виявляла

- Вміння включити декого – “Мені допомагали Ганнуся і Зеня.”
- Вміння організувати дію – її все вибирали, бо вона вмiла речі зорганізувати

Які вміння бракували:

- Вміння включити всіх – “Мені допомагали Ганнуся і Зеня.” А що робили решта?
- Вміння творчо думати, – не придумала всім заняття
- Вміння організувати людей – лише її близькі товаришки були включені

Які провідницькі якості мала:

- Розуміла частину завдання групи – яку дію зорганізувати
- Мала позитивне настанення до людей, до занять, до життя,

Які якості провідника бракували:

- Не розуміла частину завдання групи – принести користь всім, всіх включити
- Не знала здібностей і обмеження всіх – не розуміла, що всі самі не включаться,
- Не була готова делегувати відповідальність,
- Не зрозуміла своїх помилок

Роля виховниці

Щодо провідництва:

- Дати гурткові зрозуміти, що гурток повинен не лише організувати заняття, але також навчитися функціонувати як ефективна дружина для користі всіх.
До того:
  - потрібно праці/зусилля всіх
  - потрібно, щоб всі мали повагу і довір’я до всіх членів гуртка
- Подбати, щоб якнайбільше членів гуртка мало нагоду на плекання своїх провідницьких здібностей, ідеально бути гуртковою, або виконувати інші важливі функції.

Щодо плекання самовиховання

- Подбати, щоб якнайбільше членів гуртка мало нагоду на самовдосконалювання (аспект самовиховання)
- Кожний має співвідповідати за добро гуртка –
  - всі потребують бути включені

Щодо плекання вартостей

- Пластуни є справедливі, братерські, товариські і мають поділитися нагодами на провідництво
- Якщо будуть провідники, що є слабші, сильніші повинні їм допомогти

Плянуння

- Плянуння потрібне на різних рівнях. Це включає плян, як дати нагоду членам виявитися і нагоду на провідництво.

Сценка 2. -- Кухня на Золотій Булаві

Гурток має дві години часу зварити (на полевій кухні) обід, з'їсти його і помити начення. Всі 6 членів мають брати участь у підготовці. Маруся (інтендантка) всіх разом зібрала. Це була її відповідальність зорганзувати обід.

“Хто хоче йти по дрова? Нам вже мало залишилося.” Зголосилися Іванка і Зірка.

“А я з Дарцею підемо по воду,” зголосилася Софійка.

“Оксано, чи Ти хотіла б піти по м'ясо? Його треба підібрати у складі. Подруга Ганя напевно вже привезла.” Оксана пішла.

Всі розійшлися. Маруся тоді взялася розпалювати вогонь. “Шкода, що Дарця пішла, вона вміє швидко запалити вогонь,” подумала. Вкінці вогонь горів. Тоді треба було наставити воду. Ще трохи залишилося зі сніданку. Маруся тоді пообирала бараболю, тоді покряяла помідори і цибулю. “Треба помити салату, але нема більше води,” подумала.” “Щось вони всі дуже довго забарилися. То зле, що Іванка зі Зіркою пішли разом. Вони напевно зустріли хлопців і не відомо коли вернуться,” журилася.

Маруся хотіла, щоб обід добре вийшов і щоб всі були задоволені.

Марусині думки перебила Оксана. “Вкінці маємо м'ясо. Подруга Ганя спізнилася.” Іванка і Зірка в той час підходили до кухні

“Ви б не повірили кого ми зустріли?” почали. Тих трохи дров, що вони назбирали положили під цельту. В ту хвилину з'явилися Іванка і Зірка. “Чи ви знаєте, що ми бачили?” Вони поставили воду і почали розповідати. Всі слухали, окрім Марусі. Вона підкинула дров до вогню, наставила воду на миття начення і взялася до м'яса.

“Справді я вже голодна. Коли буде обід?” спитала Софійка Марусю. “Ще треба посмажити шницлі і помити салату,” відповіла Маруся, вже не дуже приязно. “Ну добре, я помию салату,” заявила Софійка. Всі зауважили Марусі змінений тон голосу. “Що з тобою?” вмішалася Іванка. Маруся не відповіла. Бралася до смаження шницлів. “Я це зроблю,” перебрала Оксана. Ти подивися, що ще треба зробити.

Дехто зрозумів, що властиво Маруся майже все сама зробила, але настрої був зіпсутий і ніхто не знав, як направити.

.....

Питання

1. Які якості Маруся мала? Які бракували?
2. Які вміння юначка виявляла? Які вміння бракували?
3. Які якості провідника мала? Які якості провідника бракували?
4. Яка роля виховниці у відношенні до пелкання провідництва, плекання пласових вартостей, плянування?

Деякі завваги до сценки 2 – теми до дискусії

Які якості Маруся мала:

- чесна, спостережлива, чутлива, вирозуміла, гнучка, готова допомогти та взагалі дбайлива про других.

Які бракували:

- відвага бути непопулярною (брак самопевности)

Які вміння юначка виявляла

- Вміння включити всіх до малої міри (розуміла, що потрібно)

Які вміння бракували:

- Вміння розподілити працю рівно і включити всіх рівно
- Вміння творчо думати, -- не подумала, що двох не варто посилати за водою чи дровами а декого краще взагалі не посилати поза кухню

Які якості провідника мала:

- Розуміла частину завдання групи – яку дію організувати
- Мала позитивне наставлення до людей, до занять, до життя,
- Знала свої та інших здібності й обмеження до певної міри,
- Була готова делегувати відповідальність, але не розподілила праці добре

Які якості провідника бракували:

- Не розуміла частину завдання групи – всі мали підготовляти обід
- Не вповні зрозуміла обмеження інших – не розуміла, що інші не такі працьовиті і можуть бути несовісні,
- Не зрозуміла своїх помилок
- Не вміла втримати добрий настрій у гуртку

Роля виховниці

Щодо провідництва:

- Дати гурткові зрозуміти, що гурток повинен не лише організувати заняття, але також навчитися функціонувати як ефективна дружина на користь усіх. До того потрібно праці/зусилля всіх
- Подбати, щоб члени гуртка зрозуміли, що треба співпрацювати з вибраною провідницею/інтенданткою бо всі співвідповідають за виконання завдання групи (зварити собі обід)

Щодо плекання самовиховання

- Кожний має співвідповідати за добро гуртка –
  - всі потребують бути включені і мають обов'язок справедливую частину праці виконати

Щодо плекання вартостей

- Пластуни є сумлінні, справедливі, братерські, товариські – всі мали доложити зусилля, щоб виконати справедливую частину і вдержати добрий настрій

Плянування

- У плянування треба включити час, щоб навчити юначок:
  - як розподілити працю справедливо
  - яку роллю всі члени мають відіграти у процесі виконання завдання – підготовки обіду

Сценка 3. -- Вогонь під час стійки

Левко і Івась були на стійці. Було досить зимно. Піднявся вітер. Збудуймо собі вогник, запропонував Левко. “Чи нам можна?” вагався Івась.

“Чому ні? Ми будемо обережні”, заявив Левко і взявся до будови. Невдовзі горів гарний вогник і хлопці грілися.

Піднявся вітер. В лісі цілий час щось шелестіло, звірятка товклися. Раптом щось в лісі гупнуло. Левко і Івась рішили, що треба подивитися. Обережно попрямували в сторону звуку. Виглядало, що велика гіляка зі старого дерева зломилася і впала.

“Добре, що не на шатра,” заявив Івась.

Прямували назад в сторону вогника. Раптом Івась скрикнув, “Вогонь! Треба збудити коменданта!” Хлопці побігли до шатра булави, а вогонь вже перескочив до другого куща в сторону шатер.

.....

Питання

1. Які якості хлопці мали? Яких бракувало?
2. Які вміння юнаки виявили? Які вміння бракували?
3. Чи Левко і Івась розуміли, які стилі провідництва були потрібні в різних ситуаціях?
4. Що треба включити до плану табору?
5. Яка роль виховника у відношенні до плекання провідництва, пекання вартостей і плекання самовиховання?

.....

Деякі Завваги до сценки 3:

Які якості хлопці мали:

- обов’язкові, спостережливі, взагалі дбайливі про других.
- мали позитивне наставлення до людей, до занять,
- розуміли завдання – берегти табір але

Які бракували:

- не розуміли завдання до кінця – берегти табір як є вогонь означало всіх збудити якнайскоріше
- відвага самому рішити
- відвага взяти відповідальність
- не вповні зрозуміли свої обмеження (брак практики з вогнем)

Які вміння юнаки виявили

- Вміння співпрацювати

Які вміння бракували:

- Вміння творчо думати, -- обидва не подумали, що вітер може вогонь перекинути поза межі, а як кущі вже горіли не подумали, що треба всіх якнайскоріше збудити, щоб всі вийшли з шатер

Плянуння

До плану табору треба включити:

- Обов'язки і правила стійки
- Визначити час і спосіб, як навчити і переконати всіх про важливість правил
- Правила безпеки мають включати питання вогників на стійці і загально правила безпеки при вогні

Роля виховника

Щодо плекання провідництва

- Навчити обов'язки і правила стійки
- Часом пригадати тим, що мають тенденцію “забувати”

Щодо плекання вартостей

- Нагода підтвердити потребу і користь сумлінності і відповідальності за добро всіх

Щодо плекання самовиховання

- Перевести “відгук” – аналізу інцидента і ролю стійкових (плекання самовиховання)

Сценка 4. -- Голосування про трасу на прогулянку

Зенко приніс карту на сходуни. “Є дві можливі траси на нашу прогулянку на роверах,” пояснив. “Ми можемо їхати туди, долиною, або цею доріжкою горою,” показав на карті.

“Ми там все їздили. То вже не цікаво,” заявив Дмитро показуючи на дорогу долиною.

“Але горою буде декому тяжко,” протестував Михась.

“Ми мусимо голосувати” заявив Зенко.

“Чекай Зенку. Ану покажи мені карту. Чому ми не можемо поїхати ось сюди?”

Олесь пропонував іншу трасу.

“Ми могли б їхати багатьома трасами. Ми з Андрієм, моїм заступником, перейшли кілька можливих доріг і рішили, що вибір може бути між тими двома, що я показав. Друг Влодко погодився, що і одна і друга є добрі. Тепер ми будемо голосувати. Поїдемо там де більшість рішить.”

“Якщо проголосують їхати горою, я не поїду на прогулянку,” подумав Михась.

“Як проголосують горою, Михась напевно не поїде,” подумав Тарас. “Але він все всіх тільки стримує.”

“Ні Зенку! Треба знайти таку трасу, щоб була і цікава і для всіх відповідна,” вперся Олесь.

.....

Питання

1. Як ця історія повинна б скінчитися?
2. Хто були провідниками? Як вони повстали? Що вони робили яко провідники?
3. Яка роля виховника у відношенні до плекання провідництва, плекання пластових вартостей, плекання самовиховання?
4. Які ви маєте завваги до виховника, як провідника.

.....

Деякі завваги до сценки 4:

Зенко був вибраний гуртковий/провідник

- він допомагав групі досягнути свою мету – організувати прогулянку;
- він організував захід чи заняття, -- прогулянку;
- він пробував знайти нову дорогу, куди їхати щоб було цікаво.

Але

- Він не думав про групу як цілість – щоб гурток цілий був сильним;
- Він забув про деякі точки пл. Закону.

Олесь виринув як провідник

- він допомагав групі досягнути свою мету;

- він допомагав групі стати ефективною, тобто сильною;
- він пропагував пластові ідеї й погляди, тобто переконував других, що ці думки правильні або корисні;
- він вказував нову дорогу, куди йти або новий спосіб, як щось робити.

Роля виховника

Виховник повинен вмішатися і пояснити

Щодо себе

- Ствердити, що він спочатку не передумав все до кінця, коли погодився, що траса горою була відповідна для гуртка.
- Подякувати Олесеві, що звернув увагу гурткові, щодо трас.

Щодо провідництва:

- Гурток повинен не лише організувати заняття, але також навчитися функціонувати як ефективна дружина (це дасть користь всім). До того:
  - потрібно праці/зусилля всіх
  - потрібно, щоб всі мали повагу і довір'я до всіх членів гуртка

Щодо плекання вартостей

- Пластун є справедливий, братерський, товариський і треба подбати, щоб була траса відповідна для всіх.
- Пригадати собі і юнакам, що у кожній ситуації їй треба брати до уваги спроможності всіх.

Щодо плекання самовиховання

- Кожний має співвідповідати за добро гуртка –
  - Подбати, щоб була цікава програма (траса)
  - Подбати, щоб всі були включені

Плянування

- Перед плянуванням прогулянки треба точно пояснити завдання: організувати прогулянку відповідну для всіх.
- Виховник потребує сам розуміти всі цілі і аспекти організування кожного завдання і стежити, щоб юнаки все брали під увагу.

Д. Додаткові Матеріали

Передумови	ст. 90– 95
PDF	ст. 96

ПЕРЕДУМОВИ ВИШКОЛУ ВПОРЯДНИКІВ УПЮ

(Для тих, що пластували)

А. ЗАГАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ

1. Закінчених 18 років (*виняток: діючі впорядники*).
2. Прочитати: Уривки з "Великої Гри" Старососьького, "Пластовий Довідник" (розділ 2: Що Таке *Пласт?*) або ті частини "Життя в Пласті," що описують ідейні основи Пласту; "Світогляд пластуна" (дол); "Самовиховання" (дол.)
3. Відповісти на контрольні питання.

Ми заохочуємо кандидатів до вишколу стрічатися з іншими кандидатами (або з членами кадри виховників їхньої станиці чи з членами станичної старшини) щоб обговорити прочитані матеріали. Ми не заохочуємо спільно писати відповіді на контрольні питання.
4. Приготувати гутірку на одну з поданих тем (стор. 5). Гутірку будете переводити на майстернях під час вишколу.
5. Приготувати коротку, рухливу гру (на 5 хвил. макс.) і бути готовим перевести під час вишколу.
6. Прошу здати відповіді на контрольні питання до канцелярії КПС якнайскоріше, але будемо приймати і перед відкриттям вишколу в п'ятницю вечір.
7. Привезти зі собою Словник і "Пластовий Довідник"

Уривки з книжки *Велика Гра* Юрія Старосольського

[Заохочуємо прочитати цілу книжку “Велика Гра”, Юрія Старосольського, яка віддзеркалює поняття і потреби даного часу, але одночасно підкреслює живучість підставових скавтських/пластових ідеалів. У книжці автор передає певну романтику і поезію пластування. Тут подаємо кілька уривків з книжки, щоб передати хоч кілька думок.]

Бейден-Пауел –

“Скавтінг/Пласт – це Велика Гра. Як у кожній грі – у ній і ціль – в ідеї, і правила гри – в законі, і людина, що грає, і методи тренінгу гри, і – вкінці – стиль гри.”

“... різноманітні гри стали основним засобом пластової виховної методи. Вони сплітаються разом у велику пластову гру, а – далі, для пластуна саме життя стане грою..”

“... якщо кожен гратиме на своєму місці цю нашу гру, настане більший добробут і щастя на світі і настануть вкінці ... умовини миру й доброї волі між людьми.”

“Резолюція Міжнародної Скавтової Ради в Копенгагні в 1924 р. ствердила, що Скавтовий Рух має одночасно національний, міжнаціональний і універсальний характер... Він є національний в тому, що діє через національні організації і виховує для кожної нації корисних і здорових громадян. Він – міжнаціональний в тому, що не признає національних бар'єрів в товаришуванні скавтів. Він – універсальний в тому, що змагає до універсального братерства скавтів усіх націй, класів чи релігій ...”

“Будь готовий!” – це міжнародний скавтський клич. “Будь готовий сповнити свій обов'язок супроти Бога, Батьківщини, Других, Себе.”

“Я не знаю (скавтської) відзнаки, в яку так сильно й органічно був би вплетений державний герб, як наш тризуб у нашу пластову лелію.”

(Активний патріотизм) ... “Його довели вже українські пластуни в двох світових війнах і в постійних боротьбах в часі поміж ними.”

“(Юнаки) грають, за Його вказівками, Велику Пластову Гру, що вчить практичного чинного патріотизму, любові ближніх та особистого успіху й щастя.”

“Суспільний змісл – це сила, що ставить людину в позитивне відношення до громади... (юнак) думає категоріями гуртка, живе гуртковими амбіціями і несе відповідальність за успіх гуртка... А над гуртком – як спільна амбіція, стоїть свій курінь, свій улад, а далі – завершення – свій нарід.”

“Для пластової системи це дуже характерне: ідеалізм життєвих цілей і реалізм у засобах. “

“Суттєвим шляхом до щастя є вміння давати щастя іншим.

Клич альтруїзму має свій практичний вислів у пластовій ідеї щоденного доброго діла.”

“... основна риса (пластуна) відношення до світа: життєрадісність... пластування вчить вміння, що не кожному дане з природи: вміння радіти, радіти дрібним і великим, гарним, цікавим і веселим – радіти життям.”

“Хто раз став пластуном, залишиться ним на завжди.”

“Молодість це не вік життя – це стан духа.”

“Те, що творить молодість: життєрадісність, розмах, хотіння руху, змагань, а інколи ‘гри з вогнем’, любов сонця, лицарські пориви, життєва ясність, чесність і інколи нерозвага, намагання ‘світ перебудувати’.”

“(пластування) викреслює з життя ‘сірі дні будня’.”

“(Пластун) тренується на доброго громадянина й успішну в житті, щасливу людину.”

“Пластовий стиль життя – це отой скарб, що його носить пластун глибоко в серці. А в кого глибоко в серці скарб укритий, тому ‘радісно всміхається життєва гра’.”

“... В кожній грі є змагання, боротьба з другими, отже нагода для хлопця виявити свій ‘інстинкт боротьби’. Але ця боротьба в’язана правилами. З них найважливіше: чесна гра ...”

”Отже природа – вітаміна для тіла й духа. Для тіла, бо повітря, сонце, вода, рух – давно визнані основи здоров’я й сили. Для духа, бо любов і пізнання природи й її законів, велич, гармонія і краса природи – дає силу, гармонію і красу духа.”

“Пусти мене, мамо, до табору.”

Табір це -- “пізнання країни і природи... але рівночасно ... це може найкращий взір того, як у Пласті виховується юнак сам – і то грою, на громадянина.” Табір це “школа громадського життя.”

“Життя за коротке, щоб було мале.”

“На пластуна вищу ціль – ‘мистецтво’ життя – складаються осяги окремих змагань.”

“Пластова метода вчить знаходити пригодницькі переживання не тільки в незвичайних випадках, але й у самому буденному житті. Вона вчить йти через життя й світ з відкритими очима й вухами, бистро помічати все цікаве, гарне, пориваюче, що всюди є в житті, та не всім відкриті.”

.....
“Виховник – тільки старший, досвідчений брат, друг, що хоче з любови до Пласту і молодших друзів, допомогти їм, поділитись з ними своїм досвідом.”

.....
“Пластова лілея первісно як вістря стріли – це знак, що вказував північ на старовинному компасі. Як серед безкрайого моря, вночі, в мряці намдрівник іде певно за компасом до цілі – так пластуна веде його лілейка – відзнака до життєвої цілі.”

“Новак здоровить рукою з двома пальцями випрямленими вгору: це вухка чуйного зайчика, що пригадують – будь чуйний, готовий!”

“В привіті пластунів – три випрямлени пальці пригадують символічно три головні обов’язки пластуна. Пластуни вітаючись, подають собі ліву руку: це символ щирости й братерства, що пливе від серця.”

“Вузлик, яким зав’язують кінці пластової хустки, нагадує обов’язок щоденного доброго діла.”

ПИТАННЯ

На певному рівні юнаки і юначки могли б відповісти на нижче подані питання. Ціль завдання є дати вам нагоду, у більш зрілій стадії вашого життя, глибше застановитися над пластовими ідеалами і вартостями і їх значення для вас особисто і для молодшої генерації, з якою ви працюєте або будете працювати.

1. Вірність Богові

Що для Тебе значить бути вірним Богові –? Дай приклади з Твого життя?

Беручи Твій досвід юнацького віку, що важливо передати/плекати юнакам/юначкам у відношенні до цього пластового обов'язку?

2. Вірність Україні

Що для Тебе значить бути вірним Україні – тепер і на майбутнє? Дай приклади з Твого життя?

Беручи Твій досвід юнацького віку, що важливо передати/плекати юнакам/юначкам у відношення до цього пластового обов'язку?

3. Помагати другим

Що для Тебе значить цей обов'язок – тепер на майбутнє? Дай приклади з Твого життя?

Беручи Твій досвід юнацького віку, що важне передати/плекати юнакам/юначкам у відношення до цього пластового обов'язку?

4. Візьми кожну точку Пластового закону. Що особливо важливо пояснити юнакам і юначкам у відношенні до кожної?

5. “Слухатись пластового проводу” – це головне послух правилам встановленими провідником чи виховником. Який вплив це повинно мати на підхід виховника?

6. Як Пласт вчить/плекає законність “rule of law”?

Як пояснити юнакам/юначкам – “присягаюсь своєю честю”?

7. Уяви собі, що Ти маєш створити присягу для пластунів у Канаді. Як би вона звучала.

.....
“Будь готовий!” – це міжнародний скавтський клич. “Будь готовий сповнити свій обов'язок супроти Бога, Батьківщини, Других, Себе.”

8. Готовий сповнити свій обов'язок

Що це значить для Тебе особисто?

Що це повинно означати юнакам/юначкам?

9. В здоровому тілі здорова душа

Як Пласт плекає тіловиховання?

Що це повинно означати впродовж життя?

.....
“... В кожній грі є змагання, боротьба з другими, отже нагода для хлопця виявити свій “інстинкт боротьби”. Але ця боротьба в'язана правилами. З них найважливіше: чесна гра ...”

11. Окрім ігор з елементом змагання, сьогодні пластуні також грають

“кооперативні гри” і “навчальні ігри”. У яких умовах потрібно особливо звертати увагу на ці роди?

.....
”Отже природа – вітамін для тіла й духа. Для тіла, бо повітря, сонце, вода, рух

– давно визнані основи здоров'я й сили. Для духа, бо любов і пізнання природи й її законів, велич, гармонія і краса натури – дає силу, гармонію і красу духа.”

12. Сьогодні світ додав обов'язок зберігати природу довкілля.

Як пластування вплинуло на Твоє відношення до природи?

.....
“Пустити мене, мамо, до табору.”

Табір це -- “пізнання країни і природи... але рівночасно ... це може найкращий взір того, як у Пласті виховується юнак сам – і то грою, на громадянина.” Табір це “школа громадського життя.”

13. Чи Твоє пластування було для Тебе такою школою? Чи маєш завваги або/і поради?

.....
Світогляд

Прочитай статтю.

1. Головно, які вартості пластування Тобі защепило або поглибило?

2. Який світогляд має “пересічний” юнак чи юначка? Подай кілька позитивних і негативних прикладів їхніх вартостей.

Самовиховання

Прочитай статтю.

Що Ти вже скористав (якщо Ти вже був виховником/виховницею) або що Ти сподіваєшся скористати з ролі виховника для свого самовиховання?

ГУТІРКА НА ВИШКІЛ ВПОРЯДНИКІВ

1 ТЕМА

Пластуни, яких прізвища починаються визначеною буквою вибирають тему з групи:

А до Е

- а) Скаля вартостей пластуна/ки, порівнюючи зі скалею вартостей комерційного оточення.
- б) Правила, за якими ми живемо (у відношенні до пластового закону).
- в) Мої обов'язки супроти гуртка.

Є до К

- а) Відношення пластуна/ки до української громади (у різних фазах життя).
- б) Чому я повинен/нна працювати у суспільстві?
- в) Чи бути українцем перешкаджає бути канадцем?

Л до П

- а) Духовність у моєму житті.
- б) Моральність і пластун/ка.
- в) Що я хочу у своєму житті досягнути

Р до Х

- а) Хто важніший - я чи гурток?
- б) Бог у моєму щоденному житті.
- в) Що значить мати "вірність Україні?"

Ч до Я

- а) Що це значить "мати хребет?"
- б) Чому пластун/ка плекає українські звичаї?
- в) Кожна людина повинна стреміти до якоїсь вершини.

2. СПОСІБ

Коли підшукуєте матеріал до гутірки думайте про:

- Як довго повинна тривати гутірка? = 10 хвилин.
- Вік юнаків / юначок, із якими це переводимо.
- Структуру:
  - а) Вступ (*подати тему гутірки, в'яснити слово запитами до юнаків/чок, викликати зацікавлення - ужити загадку, гру, новинку*)
  - б) Середина (*запитами викликати ілюстрації або приклади до теми - себто дістати зрозуміння теми юнаків/чок, пояснити суть теми при допомозі пригоди з життя, короткої розповіді, тощо*)
  - в) Заключення (*підсумки*)